

**KKTC
YAKIN DO U ÜN VERS TES
E T M B L MLER ENST T ÜSÜ
E T M YÖNET M DENET M EKONOM S VE PLANLAMASI**

**KKTC E T M S STEM NDEK GÜNCEL SORUNLARIN
Ö RETMEN GÖRÜ LER NE GÖRE DE ERLEND R LMES**

TEZS Z YÜKSEK L SANS B T RME PROJES

**Hazırlayan
Selen KARAHANO LU**

**Proje Danı manı
Doç. Dr. Ahmet GÜNEYL**

**Lefko a
Haziran ,2015**

ÖNSÖZ

De i im, yeni bir yüzyılın e i indeki toplumumuzun her alanında, tarih dönemlerinin hiçbirinde olmadı ndan daha hızlı bir ekilde ya anmaktadır. Oda ında ise “bilgi” ve “bilim”in kendisi yer almaktadır. E itim sistemlerinde ise e itim sürelerinden, okul türlerine ve e itim programlarına kadar her alanda sürekli arayış ve de i im olmaktadır. Yeni yüzyılın gereksinimleri “herkes için ya am boyu öğrenme” yaklaşı mıyla e itim sistemleri her insana de er veren, bilgiye ula ma yol ve yöntemlerini ö reten, etkin rehberlik hizmeti içeren, yatay ve dikey geçiş lere olanak veren, piyasa meslek standartlarına uygun, bilgisayar teknolojisini hayatının bir parçası olarak gören, üretime dönük e itime a ırlık veren, fırsat e itli ini gözetilen bir yapıya dönü mektedir. Bu de i im ve geli meler do rultusunda, ülkemizde kaliteli e itime olan talep her geçen gün artmaktadır. Kıbrıs Türk toplumunun dokusunda, demografik yapısında, ailenin niteli inde, tüketim anlayış ında, insan haklarında, siyasal alanda, bilim ve teknolojide önemli hareketlilikler gözlenmektedir. Bu çerçevede, e itimin kendisinden; her çocu un geli imini sürdürmesini, toplumsalla masını, demokrasiyi dü ünme ve ya am biçimine dönü türmesini, fırsat e itli i yoluyla toplumda dikey hareketlili i ve ekonominin i gücü talebini kar ılayabilmesini sa laması beklenmektedir.

KKTC Milli E itim Sistemi'nin bugünkü sorun durumu ile ilgili temel bazı önemli saptamaları payla mak ve bu saptamalar üzerine yine bazı geli im önerilerinde bulunmak amacıyla yapmış oldu um bu çalış mamda, çalış malarım boyunca katkı sa layan danış manım Sayın Doç. Dr. Ahmet Güneş li'ye , yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen tüm arkadaş larıma, her konuda bana moral veren aileme sonsuz te kekkür ederim.

ÖZET

KKTC E İTİM SİSTEMİNDEKİ GÜNCEL SORUNLARIN Ö RETMEN GÖRÜ LERİNE GÖRE DE ERLENDİRİLMESİ

KARAHAN O LU, Selen

E İtım Programları ve Ö retım Anabilim Dalı

Proje Danı manı: Doç. Dr. Ahmet GÜNEYL

Haziran,2015

Bu çalı manın problem cümlesi “Ö retmen görü lerine göre KKTC e itim sistemindeki güncel sorunlar nedir?” biçiminde olu turulmu tur.

Çalı mada KKTC e itim sisteminde yönetimden-yöneticilerden kaynaklanan sorunlar, ö retmenlerden kaynaklanan sorunlar, velilerden kaynaklanan sorunlar, ö rencilerden kaynaklanan sorunlar gibi konular üzerinde durulmu tur.

Bu ara tırmada nitel durum çalı ması temel alınmı ve görü me yoluyla veriler elde edilmi tir.

Çalı madaki bulgular de erlendirildi inde, KKTC Milli E itim Bakanlı na okullardaki yöneticilerin geli tirilmesi ile ilgili görev dü tü ü saptanmı tir. Özellikle üç ba lıkta; yöneticilik bilgisi, e itime ili kin teknik bilgi ve insan ili kileri becerisi konularının üzerinde durulmalıdır.

Ö retmenlerin kendilerini geli tirmelerine olanak sa lanmalı (üniversiteler, hükümetler, Milli E itim Bakanlı ı) ve motivasyon kaynakları ara tırılması, velilerin okul ve ö retmenlerle i birli ine açık olmaları konusunda MEB tarafından çalı malar yürütülmesi, ö rencilerin ilgi ve motivasyon düzeylerinin artırılması birincil hedef olarak belirlenmi tir.

KKTC e itim sistemindeki sorunların çözümünde bütün payda lara görev dü mektedir. Bu amaçla, Milli E itim Bakanlı ı, ö retmen sendikaları, veliler, medya kurumları üzerine dü en görevleri yerine getirmelidirler.

ABSTRACT

EVALUATION OF CURRENT PROBLEMS IN TRNC EDUCATION SYSTEM BY TEACHERS' VIEWS

KARAHANO LU, Selen

Department of Educational Programmes and Teaching

Project Advisor: Associate Professor Ahmet GÜNEYL

June, 2015

The research question for this study has been formed as “What are the current problems in the TRNC education system according to the teachers?”

The focus of the study is on problems in TRNC education system caused by administration-administrators, teachers, parents and students

The research in this study is based on a qualitative study and data collected by interviews.

When the findings of the study are evaluated, it is observed that TRNC Ministry of National Education needs to help improve the administrators in schools. Three specific areas especially require attention: administrative knowledge, technical knowledge on education and human relational skills.

The primary targets have been determined as providing teachers with the opportunity for self development (by universities, governments, Ministry of National Education), researching motivational sources, Ministry of National Education's conducting studies on parents' openness to cooperation with teachers and schools and increasing students' level of motivation.

All of the stakeholders are responsible for solving the problems in TRNC education system. Therefore, Ministry of National Education, teachers unions, parents and media institutions should fulfill their duties in achieving this.

Ç NDEK LER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
Ç NDEK LER.....	iv

BÖLÜM I

G R

1.1.Problem Durumu.....	1
1.4.Ara tırmanın Amacı.....	2
1.5.Sınırlılıklar.....	3
1.6.Sayıtlılar.....	3
1.7.Tanımlar.....	3
1.8.Kısaltmalar.....	4

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LG L ARA TIRMALAR

2.1. E T M VE E T M N ÖNEM	5
2.1.1. KKTC'nin Yönetim Sistemi.....	9
2.1.2. KKTC'nin E itim Sistemi.....	10
2.1.3. KKTC'nin E itim Sisteminde Tarihsel Geli meler.....	10
2.1.4. Milli E itim Sisteminin Genel Yapısı	20

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Ara tırmanın Modeli.....	32
3.2.Evren ve Örneklem.....	32
3.3.Veritoplama Aracı.....	32
3.4.Verilerin Toplanması.....	33
3.5.Verilerin Çözümlemesi.....	34

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1.Bulgular ve Yorum.....	35
----------------------------	----

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar.....	43
5.2.Öneriler.....	44
Kaynakça.....	45

BÖLÜM I

G R

1.1.Problem Durumu

Toplum olarak içinde bulunduğumuz çağa ayak uydurabilmemiz ve küreselleşen dünyada önemli bir yere sahip olabilmemiz için eğitim çok önemli unsurdur. Eğitimin kalitesinin yüksek olması demek, nitelikli iş gücü ve dinamik bir toplum anlamına gelir. Böyle bir toplum içinde yer alan bireyler de, uygun koşullar sağlandığında, ülkenin gelişimine katkıda bulunacaklardır. Bu nedendir ki, eğitimde yapısal görevini gören okullar, nitelikli insan yetiştirmede ve ülkenin refah düzeyinin artırılmasında hayati bir önem taşımaktadır.

Günümüzde eğitim, herkes tarafından kabul edilen bir olgudur. Eğitim günümüzde sınırları olmayan ve hayatın bütün alanlarını etkileyen bağımsız bir hızla gerçekleşmektedir. Geçen yüzyılın son çeyreğinde bağımsız kabul edilen eğitim, 20. yüzyılın çözümlenemeyen kurumunun ya da bizim yüzyılda ayakta kalıp kalmayacağına ilişkin tartışmalara neden olmuştur.

Sadece ülkemizde değil, diğer ülkelerdeki eğitim sistemlerinde de az ya da çok çeşitli sorunlar ortaya çıkabilir. Ancak, ülkedeki eğitim sistemi sorunları, toplumun diğer alanlarını da olumsuz yönde etkilemektedir ve bu sorunların giderilmesi için mutlaka gerekli tedbirler alınmalıdır.

Eğitim sistemi, açık bir sistem olmalıdır. Açık sözcüğü ile, eğitime ait bütün hizmetlerin, toplumun tüm kesimlerinin ulaşabileceği, etnik kökenleri, varlık durumları ya da önceki öğrenimleri ne olursa olsun, yeterli, başarılı ve istekli bireyler için eğitim yolu ve eğitim aracılığıyla toplum içinde statü anlamında yükselme yolunun açık olması kastedilmektedir(Çağlar,2012).

Bu araştırmada öğretmenlerin bakı açısından Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminin öncelikli sorunlarını belirlemek ve çözüm yollarını üretmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin

konuya ilişkin bakış açılarının alınması, eğitim sistemimize ilişkin sorunlara ne biçimde baktığını tespit etmek açısından yararlı olacaktır.

1.2.Problem Cümlesi

Bu araştırmamızın problem cümlesi “Öğretmen görüşlerine göre KKTC eğitim sistemindeki güncel sorunlar nedir?” olarak belirlenmiştir. Bu problem cümlesini yanıtlamak için aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1.3.Alt Problemler

- 1.3.1. KKTC eğitim sisteminde yönetimden-yöneticilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- 1.3.2. KKTC eğitim sisteminde öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- 1.3.3. KKTC eğitim sisteminde velilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- 1.3.4. KKTC eğitim sisteminde öğrencilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- 1.3.5. Sorunların çözümünde ilk çözülmesi hedeflenen sorun nedir?

1.4.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Amaçlar

KKTC’de eğitim sisteminde yaşanan sorunlara ilk tutumak

Sorunların ne olduğunu ayrıntılı olarak betimlemek

Sorunları farklı kesimlerin (yönetici, veli vb.) etkileri bakımında değerlendirmek

Sorunların nedenlerine ve olası çözüm yollarına ilişkin farkındalık yaratmak

Önemi

Sorunların ortaya konulması sonucunda KKTC Milli Eğitim Bakanlığı na katkı sağlanabilir

Öğretmenlerin sorunlarla ilgili düşünceleri ve öz eleştirileri yapılmaları sağlanabilir

Sonuçlar; yönetici, veli ve öğrencilerin de öz değerlendirme yapımlarına katkı tutabilir.

Üniversiteler ve YÖDAK da araştırma bulgularından yararlanabilir.

1.5.Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir:

- 1.5.1. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı na bağlı Lefkoşa ilçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda araştırma yürütülmüştür.
- 1.5.2. 2014-2015 Öğretim yılı Bahar Döneminde araştırma yürütülmüştür.
- 1.5.3. Nitel durum çalışması temel alınmış ve görüşme yoluyla veriler elde edilmiştir.
- 1.5.4. Eğitim sistemindeki sorunlar eğitimdeki bireyler temelinde ve dört başlık altında incelenmiştir.

1.6.Sayıtlar

- 1.6.1. Görüşme yapılırken araştırmaya katılan öğretmenlerin dürüst ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.
- 1.6.2. Görüşme soruları ile ilgili alınan uzman görüşlerinin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.7.Tanımlar

Eğitim: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı na bağlı ilk ve orta dereceli okullardaki faaliyetler

Yönetici: İlköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul müdürü, müdür yardımcısı ve müdür yardımcısı görevlerinde bulunanları

Öğretmen: İlköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerini

Veli: Öğrencinin anne veya babasını ya da yasal sorumluluğunu üstlenen kişiyi,

Ö renci: İlkö retim, ortaö retim okul veya kurumlarında örgün e itim görenleri,

E itim sorunu: E itimdeki bireyler temelinde yönetimden-yöneticilerden kaynaklanan, ö retmenlerden kaynaklanan, velilerden kaynaklanan ve ö rencilerden kaynaklanan sorunları ifade eder.

1.8.Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB: Milli E itim Bakanlığı

YÖDAK: Yüksekö retim ve Denetleme Akreditasyon Kurumu

UNESCO: Birle mi Milletler E itim, Bilim ve Kültür Örgütü

OECD: Ekonomik Kalkınma ve Birli i Örgütü

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 EĞİTİM VE EĞİTİMİN ÖNEMİ

Eğitimin temel amacı, bireye kişisel kazandırmak, toplumun refahını ve bireyin öğrenme düzeyini yükseltmektir. Bu nedenle eğitim, ülkenin siyasal, toplumsal, ekonomik ve bilimsel kurumlarının üretim kapasitesini arttıran bir süreç olarak görülebilir.

Eğitimin pek çok tanımı yapılmıştır. Literatürde en çok belirtilen tanımlardan sadece bir kaçını belirtmek açıklayıcı olacaktır.

“Eğitim kavramıyla genel anlamda kastedilen, herhangi bir kişiyi geliştirmek, yükseltmek ve mükemmelleştirmeye çalışmaktır”(Tozlu, 1997, 84).

“Kişinin içinde yaşadığı toplumun olumlu değerlerine göre yeteneklerinin, tutumunun ve davranış biçimlerinin geliştirilmesi sürecidir. Kişilerin toplumsallaştırılması ve en verimli düzeyde kişisel gelişmelerini için seçilmiş ve denetlenmiş bir çevrede yapılan toplumsal bir süreçtir”(Bakan, 1978, 18).

"Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki davranış biçimlerini geliştirebileceği süreçler toplamıdır" (Tezcan, 1992: 3).

“Eğitim; bireye bilgi, beceri, alışkanlık ve tavırlar kazandırma sürecidir.”(Önder, 1992, 20)

Eğitim; bilgi, eğitim ve yeteneklerin geliştirilmesi ve yenilerinin kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisi olarak tanımlanmaktadır. (Demirbilek, 1992, 8)

E itim; toplumun yaratıcı gücünü ve verimliliğini artıran, toplumda bireylerin yeteneklerine göre yeti me olana ını sa layan en etkili araçtır (Arslan, 2000, 8).

E itim bireysel açıdan bakıldı ında amaçlara ula ma ba arısını artırmaya yönelik, personelin davranı , bilgi, yetenek ve güdülenmelerini de i tirme sürecidir. E itim örgütsel açıdan örgütün etkinlik ve verimlilik açısından mevcut ba arısını geli tirmeyi amaçlayan yönetim aracıdır (Yüksel,1990).

E itim makro açıdan bakıldı ında ise, toplumun yaratıcı gücünü ve verimini arttıran, kalkınma çabasının gerçekleşmesi için gerekli nitelik ve nicelikte elemanların yeti mesini sa layıcı ve toplumda ki ilerin yeteneklerine göre yeti me olana ı veren etkili bir araçtır(Sabuncuo lu, 1991,15)".

En genel anlamıyla e itim, "insanları belli amaçlara göre yeti tirme sürecidir"(Fidan, 1996; 4).

Fidan ve Erden e itimi, formal ve formal olmayan e itim olmak üzere ikiye ayırmaktadır. "Ya am içinde kendili inden olu an bir süreç" olarak tanımlanan formal olmayan (informal) e itim amaçlı ve planlı de ildir. Amaçlı ve programlı olarak yapılan formal e itim ise örgün ve yaygın e itimi içermektedir. Örgün e itim belirli ya gruplarına okulda düzenli ve amaçlı olarak yapılan e itim olarak tanımlanırken; yaygın e itim "örgün e itim sistemine hiç girmemi , bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmı olan ki ilere ilgi ve gereksinim duydukları alanlarda yapılan e itim" olarak tanımlanmaktadır(Fidan ve Erden, 1996).

Formal e itim sistemi dı ında günlük ya amda gerçekleşen, toplumda çalı mak ve kar ılıklı etkile im halinde olmak için ö renilen de erler olarak sosyalle meyi sa layan formal olmayan e itimi, Avrupa Gençlik Formu, günlük ya amda gerçekleşen örgütlü olmayan rastlantısal ö renme olarak tanımlamaktadır. Okullar, üniversiteler ve de erlendirme sistemleri dı ında gerçekleşen e itimin ve ö renmenin daha iyi tanınmasını sa lamak amacıyla, 1970'lerden

itibaren ortaya çıkmı bir terim olan yaygın e itimi ise, formal e itim sistemi yapısı ve i leyi i dı nda gerçekte en örgütlü veya yarı örgütlü e itim etkinlikleridir(Buldioski, Goran ve d.,2002).

“Yaygın e itim, geleneksel ve klasik e itim sistemlerine kar ı yaratıcı ve yenilikçi alternatifler olarak görülen ö retme araçları ve ö renme yöntemlerinin bir toplamıdır” (Chishome,2000).

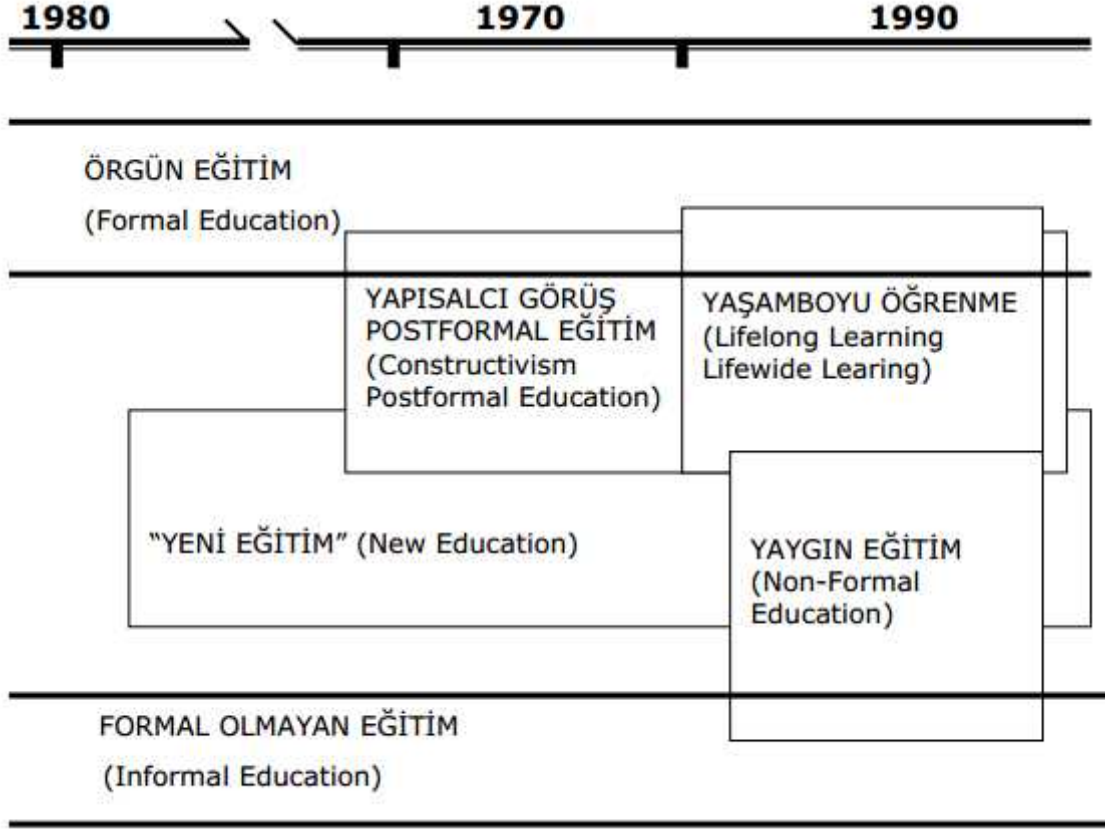
UNESCO’ya göre yaygın e itim, “kurulu e itim sistemi dı nda düzenlenen, saptanabilir ö renme hedefleriyle saptanabilir ö renenler kitlesine hizmet vermesi planlanmış e itim etkinli idir”(Chishome,2000).

Simkins’den esinlenerek Fordham tarafından 1993’de geli tirilen ideal örgün ve yaygın e itim modelleri tablosu iki kavram arasındaki farklılıkları göstermektedir:

	Örgün Eğitim	Yaygın Eğitim
Amaçlar	Uzun süreli, genel	Kısa süreli, özel
	Belgeye dayalı	Belgeye dayalı olmayan
Zamanlama	Uzun dönem / hazırlayıcı / tam zamanlı	Kısa dönem / yenilenen / yarı zamanlı
İçerik	Standart hâde / girdi merkezli	Bireye özgü / çıktı-üretim merkezli
	Akademik Giriş koşulları talep edeni belirler.	Uygulamalı Talep eden giriş koşullarını belirler.
İletme sistemi	Kuruma dayalı, çevreden soyutlanmış	Çevreye dayalı, toplumla bağlantılı
	Sıkı yapılanma, öğretmen merkezli ve kaynak yoğun	Esnek, öğrenen merkezli ve kaynak tasarruflu/arfıncı
Kontrol	Dışarıdan / hiyerarşik	Kendi kendini yöneten / demokratik

Kaynak: [http:// www.infed.org/biblio/b-nonfor.htm](http://www.infed.org/biblio/b-nonfor.htm)> (6.02.2014).

Yaygın e itimin bilimsel kökenlerine bakmak, di er modeller ile bağlantı ve farklılıklarının daha net görülebilmesini sağlayacaktır. Yaygın e itimin bilimsel kökenleri aşağıdaki “aile resmi”nden izlenebilir:(Sıurala, Lasse, Symposium on Non Formal Education – Report).

2.1.1 KKTC'NİN YÖNETİM SİSTEMİ

Kıbrıs, Akdeniz'in Sicilya ve Sardunya'dan sonra üçüncü büyük adasıdır. Kıbrıs adası 30.33 ve 35.41 eylemleri ve 32.23 ve 34.55 boylamları arasındadır. Adanın toplam yüzölçümü 9,251 km² olup, KKTC'nin yüzölçümü 3.242 km²dir.

Kuzey Kıbrıs'ın kuzeyinde 65 km mesafe ile Türkiye, doğusunda 112 km mesafe ile Suriye, 267 km mesafe ile İsrail, 162 km mesafe ile Lübnan; güneyinde 418 km mesafe ile Mısır; batısında ise 965 km mesafe ile Yunanistan yer almaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çok partili demokrasi uygulanmaktadır. Cumhurbaşkanlığı, devletin başıdır ve beş yılda bir genel seçim ile seçilmektedir. Yasama yetkisi 50 üyeli Cumhuriyet Meclisi tarafından yürütülmektedir. Ülkede yürütme yetkisi ise, Cumhurbaşkanlığı tarafından atanan, Başbakan'ın yönetiminde oluşturulan Bakanlar Kurulu'na verilmiştir. Milletvekilleri genel seçimleri beş yılda bir yapılmaktadır. Bakanlar Kurulu Başbakan ve 10 bakan tarafından oluşmaktadır. (<http://kktcbe.org.tr/www/tr/Icerik.ASP?ID=763>).

2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı uyarınca, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de-facto nüfusu 294 906'dır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti idari olarak beş ilçeden oluşmaktadır. Başkent Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin en büyük kentidir. Gazimağusa, Girne, Güzelyurt ve İskele ise diğer ilçeleridir.

(www.devplan.org/2011%20Say%C4%B1m%20Sonu%C3%A7lar%C4%B1.pdf)

2.1.2 KKTC E İTİM SİSTEMİ

Ça da e itim çok yönlü, katılımcı, yaratıcı ve duyarlı insanı yeti tirmeye yönelik bir e itim biçimidir. Ba ka bir deyi le, ça da e itimin amacı, bireyin yalnızca zihinsel olarak de il, bedensel, sosyal ve duygusal yönlerden de bir bütün olarak geli imini sa lamaktır. Ça da e itim, bireysel farklılıklara, ki inin istek ve ilgilerine önem vermeli, onu yeti kin ve i hayatına daha hazır hâle getirebilmek için çaba göstermelidir (Üçcan, 1992).

Ça da e itim, bir yandan toplumların ça da refah ölçülerine ula ması için var olan bilgileri verimli ve etkin bir ekilde yeni nesillere aktarırken, bir yandan da onları yakın gelecekteki ça ı yaratacak yeni bilgi ve teknolojiler üretmeye sevk eden politika, organizasyon ve yöntemlerin bütünüdür. Bu tanıma göre, günümüzde e itim sistemleri statik de il dinamik, geleneksel de il yenilikçi bir yapıya sahip olmak zorundadır. Her kurum gibi e itim kurumu da içinde olu tu u çevreden aldı ı girdiden (insan – materyal) toplumun ihtiyaç duydu u çıktıları (mal ve hizmet eklinde) üretmek i lemini yapmaktadır. Toplumların çıktıları, girdilerinden daha fazla de er ta ıdı ı sürece, e itim kurumu i levini yaparak ayakta kalabilir. Aksi hâlde ça da toplumun, istedi i düzeyde ça da e itim fonksiyonu yerine getirilemeyecektir (Sa lam, 1992).

2.1.3 KKTC E İTİM SİSTEMİNDE TAR HSEL GEL İMELER

Bu bölümde, ilk önce KKTC yasalarında e itim ve ö retim hakkından bahsedilmi , daha sonra ise Kıbrıs Türk E itimi'ndeki tarihsel geli meler irdelenerek tüm dünyada 1980 sonrası ya anmakta olan neoliberal politikaların KKTC e itim sistemi üzerindeki etkileri üzerinde durulmu tur.

KKTC Yasalarında E İtim ve Ö renim Hakkı

KKTC'de e itim ve ö renim hakkı KKTC Anayasasının 59. maddesinin 1., 2., 3., 4., 5., 6. ve 7. fıkraları ile öyle tanımlanmı tur:

1. Kimse, ö renim ve e itim hakkından yoksun bırakılamaz.
2. Her türlü ö retim ve e itim etkinli i Devletin gözetim ve denetimi altında serbesttir.

3. Ça da bilim ve e itim ilkelerine aykırı ö retim ve e itim yerleri açılmaz.

4. Halkın ö renim ve e itim gereksinimlerini sa lama Devletin ba ta gelen ödevlerindedir. Devlet, bu ödevini, Atatürk lkeleri ve Devrimleri do rultusunda, ulusal kültür ve manevi de erlerle bezenmi bir muhteva, ça ın ve teknolojinin geli mesine, ki inin ve toplumun istek ve gereksinimlerine yanıt verecek planlı bir ekilde yerine getirir.

5. Her çocuk, kız erkek ayrımı yapılmaksızın on be ya ına kadar zorunlu; on sekiz ya ına kadar ücretsiz ö renim hakkına sahiptir.

6. Devlet, durumları dolayısıyla okul içi ve dı ında özel e itime gereksinimleri olanları, topluma yararlı kılacak ekilde yeti tirmek için gereken önlemleri alır.

7. Devlet, maddi olanaklardan yoksun ba arılı ö rencilerin, en yüksek ö renim derecelerine kadar çıkmalarını sa lamak amacıyla burslar ve ba ka yollarla gerekli yardımları yapar. Ayrıca, 40/1992 sayılı KKTC Milli E itim Yasasının, 6. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında, e itim hakkı a a ıdaki gibi tanımlanmı tır (<http://www.mebnet.net/merkmevz/17-1986y.doc>):

1. Her yurttta , hiçbir ayırım gözetilmeksizin ö renim ve e itim hakkına sahiptir.
2. E itimde, hiçbir ki iye, aileye veya zümreye ayrıcalık tanınmaz.

Kıbrıs Türk E itim Sisteminde Tarihsel Geli meler

Kıbrıs'ın 1571 yılında Osmanlı daresine girmesinden ba layarak günümüze kadar Kıbrıs Türk E itim Sistemindeki de i iklikleri dönemselsel olarak

- a) Osmanlı Dönemi,
- b) ngiliz Dönemi,
- c) Kıbrıs Cumhuriyeti Dönemi,
- d) Kıbrıs Türk Yönetimi Dönemi
- e) 1963–1974 yıllarını kapsayan dönem
- f) 1974–1983 yıllarını kapsayan dönem
- g) 1983–2006 yıllarını kapsayan dönem olarak sıralayabiliriz.

Osmanlı Dönemi (1571–1878) Osmanlıların Kıbrıs adasını fethetmesiyle adanın yapısı kendi politikaları do rultusunda de i ime u ramı tır. Adanın siyasi, ekonomik ve kültürel yapısında meydana gelen de i ikliklerin ba ında da adaya nüfus aktarımı olmu tur. Gelen Türk nüfusla birlikte Osmanlıların din anlayı ı esasına dayanan e itim sistemi de Kıbrıs'a girmi tir (KTÖS, 1999: 123).

307 yıl süren bu dönemde merkezi bir sisteme ba lı düzenli bir okulla ma olmadı ı görülmektedir. Genellikle okullar cami yanlarında yer almakta, ö retmen kimli i ile de hocalar ön plana çıkmaktadır. Osmanlılarda uygulanan e itim sistemine göre okullar, iptidailer (ilkokullar) ve medreseler (orta ve yüksek ö renim) olarak ikiye ayrılıyordu. ptidailer de kendi içinde a) sıbyan, b) vakıf okulları, c) hususi okullar olarak üçe ayrılıyordu.

Sıbyan okulları bugünün ilkö retim okullarıydı. Bu okullarda ö retim tamamen Arapça de ildi. Ö rencilere parçalar Arapça okutulurken açıklamaları Türkçe yapılıyordu. Ayrıca Türkçe dua ve ilahiler de ö retiliyordu. Modern ö retim anlayı nın olmadığı, sadece din esasına dayalı bir sistem mevcuttu. Kısacası “bu dönemde Kıbrıs E itim Sistemi tüm özellikleri ile Osmanlı e itim sisteminin bir parçası durumundaydı” (Irkad, 1997: 11). Okulların giderleri de vakıf mallarından elde edilen gelirlerden ve devletin koydu u vergilerden kar ılanmaktaydı (KTÖS, 1999: 123).

Medreseler de dini ve hukuki bilgiler konusunda e itim veren mekteplerdi. Kıbrıs medreseleri orta dereceli okulları olu turuyordu. Bu dönem içerisinde medreselerin üniversite seviyesinde olanlar adada hiç açılmamı tır. Ö renciler bu ihtiyaçlarını stanbul, am, Kahire gibi okullarda sürdürmü lerdir (Süha, 1971: 223). Kıbrıs'ta ilkö retimi yani sıbyan okulunu bitirenler ortaö retim için medreselere devam ederlerdi. Ancak, medreseler yalnızca erkek ö renciler içindi (Irkad, 1997: 13). Medreselerde gramer, mantık, feraiz (varislerin haklarını ve mirasın taksim eklini ö reten ders), kelam, belagat (Arab edebiyatı ve lisanı) ve fıkıh gibi dersler okutulurdu (Ça lar ve Reis, 2007: 199). Medreseler, ulema sınıfını, eyhülislamları, müderrisleri, imam ve vaizleri, devlet memurlarını yeti tirerek toplumdaki etkinli ini ön plana çıkarmaktaydılar.

19. yüzyıla kadar Osmanlılarda sivil halkın e itimi hayır i i olarak görüldü ünden devlet sorumluluk almazdı. Padi ahlr ve yüksek rütbeli devlet memurlarıyla zengin ki iler vakıf yoluyla okul açarlardı. Devletin e itimdeki rolü, bu vakıf okullarının kadılar tarafından tescil edilmesiydi. Vakıfların ço u ö renci tahsisatı, ö retmen maa ları, hademelerin ücretleri ve okulun devamını yüzyıllarca sa layabilecek büyüklükteydi (Süha, 1971: 221–222).

1850–1900 Yılları Arasında E itim 1838 yılında Osmanlı E itim Sistemine rü tiyeler girince bunun etkisi Kıbrıs Türk E itim Sistemine de 1850’li yıllardan sonra yansımaya başlamıştır. Bu dönemde ö retim dereceleri şu şekilde düzenlenmiştir (Süha, 1971: 224):

- Sıbyan okulu, mahalle okulu (ilkö retim birinci kademe)
- Rü tiye (İlkö retim ikinci kademe)
- dadiye
- Sultani (Lise derecesinde okul)

Rü tiyeler Kıbrıs’ta modern anlamda ö retim yapan ilk e itim kurumlarıdır. Bu okullar Kıbrıs Türk E itimi’ne en büyük yeniliği getirmişlerdir. Sınıf sistemi konarak dersler programlı olarak yürütülmüştür. Öğrenciler sıralarda oturmaya ve kara tahta kullanmaya başlayarak e itimde bir tür inkılâp gerçekleşmiştir. Bu okullarda dini e itim devam etmekle birlikte 68 kimya, fizik, cebir, resim, muhasebe ve müzik gibi müsbet ilimler de yer almıştır (Çağlar ve Reis, 2007: 200).

Ortaokul seviyesinde ö retim veren idadiyeler ise rü tiyenin üstünde ve sultaniyelerin altında bulunan okullardır. Rü tiyelerde de Türkçe, yabancı dil, hesap, geometri, tabiat bilgisi ve resim gibi dersler bulunmaktaydı.

İngiliz Daresi Dönemi (1878–1960)

1878’de İngilizler Kıbrıs adasını Osmanlılardan kiralayıp daha sonra sömürge haline getirdikleri 82 yıl içinde adada siyasi, ekonomik ve kültürel büyük değişiklikler yaşamıştır. 1924 yılına kadar adada Osmanlı e itim sistemi İngilizlerce devam ettirilmişti.

Bu dönemde yaşanan savaş okullarda mali sıkıntılara sebep olunca okul sayıları azaltılmıştır. Ancak Osmanlılardan sağlanan kaynak sonucu okul sayısında tekrar artış görülmüştür. Bu dönemde e itim ö retim faaliyetlerinin yürütülmesinde “Maarif Encümeni” kurumu sorumlu olmuştur. 1929 yılı sonrasında e itimde reform niteliğindeki İtalyan Latin alfabesine geçilmiştir. 1905’den bu yana 5 yıl olarak sürdürülen ilkokul tahsil süresi de 1935 yılında 6 yıla çıkarılmıştır. 1931 isyanından sonra İngilizler yükselen milliyetçi akımların önüne geçebilmek

için Türkiye ve Yunanistan'dan gelen ve milliyetçi söylemler içeren kitapların alımını yasaklamı ve önce kitapsız daha sonraları da yerli kitaplarla e itime devam edilmi tir.

En az 8 ö rencisi olan her yerle im yerine okul açılması uygun görüldü ünden okul sayısı 222'ye kadar yükselmi tir. Ayrıca bu dönemde alınan kararlarla günlük ve haftalık e itim süreleri düzenlenerek 8–12 ve 2–4 arası olmu tur. Bayram tatilleri 7 gün olmu ve hafta tatili de Pazar gününe de i tirilmi tir.

Bu dönemde okullarda okutulan derslerde de de i iklikler olmu tur. Kıbrıs co rafyası, ngilizce, ziraat, resim, müzik ve jimnastik gibi dersler programa konmu tur. Yine 1950 yılında ders programlarında de i ikli e gidilerek ilkyardım ve ev idaresi dersleri programa girmi tir.

Bu dönemin en güzel yeniliklerinden biri de modern okul binası anlayı mın yaygınla tırılması olmu tur. Okulların sınıf mevcutları 60'tan 40'a dü ürülmü tür. 1956 yılında Rumca konu an köylerde Türkçe gece kursları⁶⁹ açılmı tir. 1958 yılında da ilk kez 23 Nisan, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutlanmı tir (KTÖS, 1999: 124).

ngiliz döneminde 1937 yılına kadar ö retmenlerin yeti meleri Osmanlı döneminde oldu u gibidir. Daha sonra 1937 yılında iki yıllık Omorfo Erkek Ö retmen Koleji, 1940 yılında da Türk ve Rum ö retmen adaylarının beraber okudu u bir yıllık Kız Ö retmen Koleji açılmı tir. Ücra yerlerde çalı an ö retmenlere çifte maa uygulaması bu dönem de devam etmi tir. Ayrıca ö retmenlere emeklilik hakkı verilmi ve 1949'da da bayan ö retmenlerin evlenince meslekten atılmaları son bulmu tur. Okullarda pedagojik yakla ım ve denetimin müfetti lerce yapılması uygulamaları da bu döneme rastlamaktadır (KTÖS, 1999: 124–125).

Kıbrıs Cumhuriyeti Dönemi (1960–1963)

1960'da Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulu una kadarki dönemde Türk ve Rum e itim maarifleri birbirinden ayrılmı , ortaokul ve liselerde okutulan Rumca kaldırılmı ve 1959 yılında ngiliz yönetimi Türk okullarının yönetimini Türk toplumuna devretmi tir (Süha, 1971: 228). Yine bu dönemde Türkiye'deki milli gün kutlamaları ile tatiller e itim programına alınmı tir (KTÖS, 1999: 125).

Adada iki toplumun e itli ine dayanan yönetimde e itim i leri Türk Maarif Dairesine devredilmi tir. 1960 Cumhuriyet Anayasası, Türk maarifine birçok de i iklikler getirmi tir. Anayasanın 87. maddesinin (b) bendine göre “Bütün E itim, Kültür, Ö retim” konuları... Cemaat Meclisinin sorumlulu una devrediliyordu. Ça lar ve Reis bunu öyle açıklıyordu (2007: 219): “Bu ise Türk Cemaatinin 82 yıllık bir dönemden sonra kendi maarifine tekrar ve tam anlamıyla sahip olması demektir. Ö retmenlerin tayin, terfi, azil ve maa larının tespiti, okul binalarının in a ve bakımları Türk Cemaat Meclisinin yetkileri içine girdi. Tam bir merkezîyetçi sisteme gidildi. Türk Cemaat Meclisi okul müfredatlarının tespitinde tamamen serbest olmasına ra men, bu hususta Türkiye Cumhuriyeti Milli E itim Bakanlığı ile geni bir i birli i içinde oldu.”

Bu dönemde ilkö retim tamamen ücretsizdi. Ortaö retim ö rencileri ise yılda 6 Kıbrıs Lirası öderlerdi. 1960 anayasası e itim giderlerinin 70 kar ılanması için Cemaat Meclisine ahsi vergiler koyma yetkisi verse de toplanan miktarlar giderleri kar ılayamadı ı için Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nden mali yardım deste ine ihtiyaç duyulmu tur.

1963 olaylarından e itimdeki yapılanmalar çok yava lamı tır. 1962– 1967 dönemi için uygulanması dü ünülen be yıllık plan yürütülemedi tir. 1969 yılındaki maarif sistemine göre bir Türk çocu u 4–6 ya ları arasında anaokuluna, 6–12 ya arı arasında ilkokula, 12–15 ya ları arasında ortaokula, 15–18 ya ları arasında liselere, sanat okullarına, ticaret liselerine ya da ziraat kolejine devam etmekteydi. 18 ya ından sonra da yüksekö renim için ba ta Türkiye ve ngiltere olmak üzere di er ö lkelere giderlerdi (Süha: 1971: 229).

Kıbrıs Türk Yönetimi (1963-)

Kıbrıs Türk Yönetimi dönemini de üç bölümde incelememiz mümkün olacaktır. Bunlar; a) 1963–1974 yılları arası, b) 1974–1983 yılları arası, c) 1983 yılından günümüze kadar olan dönemlerdir.

1963- 1974 Yıllarında E itim

1963 yılı aralık ayında ba layan toplumlulararası çatı malar Kıbrıs Türklerinin e itimini olumsuz yönde etkilemi tir. Hazırlanan e itimde be yıllık plan uygulamaya konamamı tır. Hükümet e itime destek veremedi inden Kıbrıs Türk E itimi, Kıbrıs Türk Yönetiminin

kuruldu u 1967 yılına kadar alınan acil tedbirler ve Türkiye’den sa lanan desteklerle yürütülmü tür. Bu dönemin dikkat çeken icraatları arasında çift tedarisatlı okul uygulamaları ve tüm devlet çalı anlarının e it maa almaları gelmektedir (KTÖS; 1999: 125).

Yine bu dönemin ilk önemli icraatı 1968 yılında yeni müfredat programının kabulüyle Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin uygulamaya konması olmu tur.

1968 yılının önemli olaylarından biri de Kıbrıs Türk İlkokul Ö retmenler Sendikası adı altında olu turulan ö retmen hareketinin siyasi ve ekonomik kimli ini kazanması olmu tur. Daha sonraki yıllarda adı Kıbrıs Türk Ö retmenler Sendikası (KTÖS) olarak de i en bu sendika, maa lar, çalı ma saatleri, statü farkları, geçici ö retmenlerin durumu, tayin, terfi, nakil i leriyle 71 emeklilik konularında mücadele ederek emekçiler adına önemli haklar kazandırmı tır (KTÖS; 1999: 125).

1973 yılından itibaren okul programlarında modern matematik, günlük olaylar, fen dersleri, okullar arası atletizm ve spor yarışmaları yer almaya ba lamı tır. Ayrıca ngiliz döneminden kalan haftalık ve günlük e itim süreleri düzenlenmi ve hafta tatilleri de cumartesi ve pazar olmak üzere iki gün olmu tur. Pazartesi ve per embe hariç di er günler okulların yarım gün olmasına karar verilmi tir (KTÖS, 1999: 125).

1971 yılında ö rencilerin üniversiteye yerle tirilmelerinde de önemli bir adım atılmı tır. Bu zamana kadar kız ö renciler yabancı uyruklular kontenjanından, erkek ö renciler ise mücahitliklerini yapmı olanlara tanınan kontenjanlarını kullanarak Türkiye’deki üniversiteler girmi lerdir. Ancak 1971 yılından itibaren ÜSS’ ye (Üniversite Seçme Sınavı) girerek üniversitelere yerle tirilmi lerdir (II. Milli E itim ırası, 1991: 88).

1974- 1983 Yıllarında E itim

Kıbrıs’ın 1974–1983 yılları arasını kapsayan dönemde e itim alanında büyük de i iklikler yapılmı tır. Türkiye’nin 15 Temmuz 1974’de ba layan olaylara müdahalesinden sonra, sosyo-ekonomik artlar de i ti i için toplumun yeni ihtiyaçlarını kar ılayacak bir e itim politikasına ihtiyaç vardı. Bu nedenle 1975 yılında Birinci Kıbrıs Türk Milli E itim ırası

toplandı ve eğitime yönelik önemli kararlar alındı. Bu kararlar toplumun eğitim amaç ve ilkelerini, çağda eğitim anlayışı içinde Türkiye'nin paralelinde, eğitimin yapısını ve kapsamını ele alıyordu (II. Milli Eğitim Kurulması, 1991: 88).

Bu kurula alınan kararlarda, ayrıca, toplumun kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi için yaygın eğitim alanında alınması gereken tedbirlere cevap verecek yapı, örgün eğitimle olan ilişkilerin saptanmasına yönelik esaslar, meslek-teknik eğitime verilecek önem ve yükseköğretim kurumlarının açılması öngörülmüştü (Çağlar ve Reis, 2007: 224).

20. yüzyılın ikinci yarısında gelişmekte olan ülkelerde umut olarak görülen planlar, Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminde 1977 yılında Geçici Yılı Programı olarak hazırlanıp uygulanmaya başlanmıştır. Programın amacı, planlı ekonomiye geçiş sağlamak, ekonomiye yön vermek ve üretim faktörlerinin tam kullanımını sağlamaktır. Dolayısıyla bu program, belirtilen amaçlara ulaşmak için devletçe alınması gereken önlemleri belirleyen ilk planlı çalışma girişimidir (Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1978–1982).

1977 yılında da Öğretmenler Nakil Yasası meclis tarafından oylanarak yürürlüğe girmiştir (KTÖS, 1999: 125).

1983'den Günümüze Eğitim

15 Kasım 1983 yılında KKTC'nin ilanından günümüze kadar olan dönemde ikinci ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planları oluşturulmuştur. 1986 yılında "Milli Eğitim Yasası" yürürlüğe girmiştir. Bu yasayla birlikte ilköğretim öncesi eğitimden başlayarak 15 yaşına kadar zorunlu eğitim artmıştır (Çağlar ve Reis, 2007: 225).

Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi'nin Türk Eğitim Sistemi'nin etkisi altında olması, ona paralel uyumlaştırma çalışmalarının yapılması ve ders kitaplarının büyük oranda Türkiye'den getirilmesi KKTC Eğitim Sistemi'nde ve toplumda bazı sorunlara yol açmıştır. 1980'li yıllarda ilgili konuda hiçbir bilimsel çalışma yapılmadan ve herhangi bir pilot çalışmaya da yer verilmeden Kuzey Kıbrıs'taki 6 yıl olan ilköğretim süresinin Türkiye'ye uyum sağlamak amacıyla 5 yıla indirilmesi Milli Eğitim Yasası ile yürürlüğe konmuştur.

Yine çok ani bir karar sonucunda İngiliz döneminde açılıp 1963 yılı sonrasında Türk Maarif Koleji adını alan okul, Türkiye'deki Anadolu Liselerinin yaygınlaştırılmasına benzer şekilde yaygınlaştırılmış ve ilkokul sonrası okula duyulan ilgi nedeniyle bu okulun benzerleri 1983 yılında Girne, Maaş ve Güzelyurt'da açılmıştır. Bunun sonucunda da kolej giri sınavları neredeyse ya grubundaki tüm öğrencilerin katıldığı sınavlar ekline dönüşmüştür. İlkokullardaki eğitim-öretimin kolej giri sınavlarına endekslenmesi ülkede toplumsal, eğitimsel, psikolojik ve sosyolojik sorunlara yol açmıştır (Çağlar ve Reis, 2007: 13-14). Yarımadacı zihniyet temeline dayalı bu okullara girebilmek ve üniversite giri sınavları yüzünden ülkede özel ders ve dersane sayısında büyük rakamlara ulaşılmıştır (KTÖS, 1999: 126). Yani eğitim sistemi ilkokullarda kolejlere endekslenmiş ve okullarda eğitim sadece sınavlara yönelik öğretim yapılmaya başlanmıştır. Öğrencilerin başarıları da bu sınavların sonuçlarıyla değerlendirilir hale getirilmiştir (DPÖ, 2005: 156).

Yine bu değişimlere benzer olarak Türkiye'deki ortaöğretim kademelerindeki yapılanmaya benzer olarak Fen Lisesi, Anadolu Lisesi ve Güzel Sanatlar Lisesi gibi farklı türden okullar açılmaya başlanmıştır. Bu okullara girişlerin ortaokul sonunda yapılan çoktan seçmeli sınava dayalı olması da eğitim sisteminin farklı kademelerinde yapılan sınavların eğitimin amacı haline getirmiştir.

1999 yılında Türkiye Cumhuriyeti Milli Piyango daresinin Türkiye dışında yaptırdığı ilk lise olan Bülent Ecevit Anadolu Lisesi hizmete açılmıştır. İngilizce eğitim veren lisenin eğitim süresi 4 yıldır. Lise, 2006-2007 öğretim yılından başlayarak üniversitelere öğrenci hazırlamak amacıyla fen ilimleri alanında eğitim etkinlikleri vermeye başlamıştır. Türkçe- Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler eğitim programlarıyla eğitim hizmetine devam eden lise sınavla öğrenci almaktadır (Çağlar ve Reis, 2007: 225-226).

Ayrıca lise eğitiminden sonra Türkiye'deki üniversitelere giriş sınavlarına hazırlanma ekline dönüşen liseler de, sınavlara hazırlık merkezi haline gelmiştir. Böylece öğrenciler bir üst eğitim kademesine geçebilmek için ilkokuldan başlayarak çoktan seçmeli soru çözmeye başlamış, bu da eğitimi sınav merkezli bir hale sokmuştur.

Yine bu dönemde be i üniversiteler bünyesinde ikisi de ba ımsız olmak üzere yedi tane özel kolej hizmete açılmıştır. Böylece özel okul adı altında “parası olan okusun” zihniyeti topluma yerle tirilmeye başlanmıştır.

1979’da ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yeti tirmek üzere Yüksek Teknoloji Enstitüsü açılmıştır. Bu enstitü, 1986 yılında çıkan yasayla Kuzey Kıbrıs Eğitim Vakfına bağlı Do u Akdeniz Üniversitesine dönü türülmü tür. 1982–1983 öğretim yılında Açık Öğretim Fakültesi öğretime başlamıştır. 1988–1989 öğretim yılında Yakın Do u Üniversitesi, 1990-1991’de Lefke Avrupa ve Girne Amerikan Üniversiteleri, 1997–1998 öğretim yılında Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, 2005–2006 öğretim yılında da ODTÜ Kalkanlı Kuzey Kıbrıs Kampüsü öğretime başlamıştır (Ça lar ve Reis, 2007: 226).

Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi’nin yeniden yapılanması amacıyla yürütülen çalışmalar arasında öğretim etkinliklerinin öğretmen merkezli bir anlayışla planlanmasını olgusu üzerinde çalışılmaktadır. Öğretim etkinlikleri başlanındaki bu yeni yapılanma alternatifleriyle Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi kapsamındaki öğretim yöntem ve teknikleri boyutunda katkı üzerinde de olsa bazı değişikliklerin olduğu gözlenmektedir (Ça lar ve Reis, 2007: 14).

Neoliberal Süreçte KKTC Eğitim Sistemi

Eğitim sisteminde son zamanlarda yaşanan değişimler KKTC’de de bir takım tartışmalara neden olmuştur. Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi KKTC’de de eğitim alanındaki özelleştirme politikaları, kamusal eğitimin finansmanından devletin desteğini azaltmasına ve bu desteğin özel okullar için kullanılmasına sebep olmuştur. Devlet okullarında yaşanan olumsuzlukların toplumda ve veliler üzerindeki olumsuz etkileri özel okulların açılmasına ve bu okullara rahatlıkla artmasına sebep olmuştur. KKTC’de bu dönemde be i üniversiteler bünyesinde yedi tane özel okul açılması bunun en güzel örneğidir. Böylece “parası olan okusun” zihniyeti toplumda yaygınlaştırılmaya başlamıştır.

Yüksek öğretimin özelleştirilmesi eğitimin alınıp satılabilen bir meta haline geldiğinin bir başka göstergesidir. Dünya Bankası’nın parasız temel eğitimin toplumsal yararının orta ve yüksek öğretimden daha fazla olduğu düşüncesiyle yüksek öğretim de özelleştirilmeye

ba lamı tır. KKTC’de bulunan tüm üniversitelerin (altı tane) özel olması da bunun en güzel kanıtıdır.

Dershaneler ve etüt merkezleri de e itimde ticarile menin bir ba ka boyutu olarak e itim sisteminin ayrılmaz parçası haline gelmi lerdir. Ö rencileri bir üst e itim seviyesine hazırlayan dersaneler yine parası olanın yararlanabilece i yerler olarak e itimdeki e itsizli i daha da ön plana çıkarmı lardır. Sistem içerisinde iyi olarak yansıtılan Maarif Kolejlerine giri için veliler arasında ba latılan yarı çocukların yarı tırılmasına dönü mü bu da beraberinde “araç” durumundan “amaç” durumuna gelen kolej giri sınavlarını ve özel ders olaylarını ortaya çıkarmı tır. Sistemden kaynaklanan özel dersler, dersaneler ve özel okullar da e itim sistemini iyice alt üst etmi tır.

Dünya Bankası’nın küresel e itim reformu, kendini müfredatta da göstermi tır. E itimin amacı ve içeri i piyasanın talepleri do rultusunda belirlenerek rekabete dayalı giri imcilik kültürü ba arı için önemli bir kıstas haline gelmi tir. E itim sürecinde hangi bilgilerin kazandırılıp hangi kitapların okutulaca na dair her ey neoliberal politikalarla birlikte tekrar de i mi tir.

KKTC de bu sürece uyum sa layabilmek için kendi toplumunun özelliklerini ve ihtiyaçlarını göz önüne almadan Türkiye’den gelen kitapları çocuklara okutma çabasındadır. KKTC’de de devletin kar ılamadı ı e itim maliyeti çe itli biçimlerde velilere kar ılatılmaktadır. Kayıt paraları, her ay alınan aidatlar ve çe itli adlar altında sürekli toplanan paralarla okullar katkı payı adı altında ticarile mi ler ve sanki velilerin cebinden çıkan paralarla e itim veren yerler haline gelmi lerdir. Bu durumu KTÖS öyle dile getirmi tir: E itime ayrılan finans kayna ı ça ın gereklerinden uzak, adalet çerçevesinde harcanmamakta, okullardaki ihtiyaçlar, zorunlu e itim ça ında velilerden haksız yere onları sömürerek toplanan yasal olmayan paralarla, okul kantinlerinden ö retmenlerin elde etti i gelirlerle ve okul-aile birliklerinin harcamaları ile kar ılanmaktadır (2005: 16).

KKTC’de neoliberalizmin etkisi kendini ö retmen imgesinde de göstermi tir. 1985’de çıkarılan Ö retmenler Yasası’nda ö retmenlerin sınavdan geçirilerek aday ö retmen, uzman

ö retmen ve ba ö retmen sınıflamasına tabi tutulması ö retmenin i inden so umasına ve i ini sahiplenememesine yol açmı tır.

Sözle meli ö retmen uygulaması KKTC’de de yürürlü e konmu tur. Ö retmenlik sınavından yeterli puanı alamayan ö retmenler sözle meli ö retmen olarak ya devlet okullarında ya da özel okullarda çalı maktadırlar. Bu da ö retmenin kendini i iyle özde le tirmesinin önüne geçmektedir. Okullarında geçici bir misafir olarak bulunan, “acaba seneye sözle mem yenilenecek mi?” korkusunu ta ıyan ö retmenler için bu durum mesleki a nmanın geldi i son noktadır denilebilir. Bu uygulamayla devlet sendikasıyla tırmayı da te vik etmektedir.

Milli E itim Sisteminin Genel Yapısı

Kıbrıs Türk Milli E itim Sistemi Örgün E itim ve Yaygın E itim olmak üzere iki ana bölümden olu ur(<http://www.ncyodak.eu/turkce/yasalar/milliegitim.pdf>).

Örgün E itim

Okul Öncesi E itimi

Okul öncesi e itim; ilkö retim ya ına gelmemi çocukların e itimini kapsar. Devlet eliyle yürütülecek okul öncesi e itim bir veya iki yıl süreli olup okul öncesi e itim ça nüfusunun tümünü kapsayacak ekilde bir programa ba lı olarak yaygınla tırılır. (<http://www.mebnet.net/?q=node/20>)

İlkö retim

İlkö retim o yılın 31 Aralık gününden önce altı ya ını tamamlayan çocukların 11 ya ını tamamlayıncaya kadar süren e itim ve ö retimlerini kapsar. Zorunlu ilkö retim ça ı, çocu un altı ya ını tamamladı ı yılın A ustos ayının son gününü izleyen ö retim yılı ba nda ba lar.

Ortaö retim

Ortaö retim, ilkö retime dayalı en az altı yıl süreli e itimin tümünü kapsar. İlkö retimi

tamamlayan her ö renci, ortaö retime devam etme ve ortaö retim olanaklarından ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir.

Yüksekö retim

Yüksek ö retim, ortaö retime dayalı en az iki yıllık yüksek ö retim veren e itimin tümünü kapsar. Liselerden herhangi birini başarı ile tamamlayan öğrenciler, yüksek öğrenim kurumlarının koşullarına bağlı olmak kaydıyla, bu kurumlardan yararlanma hakkına sahiptirler.

Özel Eğitim

Bedenen ve zihnen engelli olup özel bir eğitim ve öğretime gereksinimi olan okul öncesi eğitim yaşına ulaşmış çocukların onsekiz yaşına kadar olan eğitimlerinin tümünü kapsar. Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler zorunlu eğitim çağında iken ilgi ve yeteneği oranında, zorunlu olarak özel eğitimden parasız veya parasız yatılı yararlanma hakkına sahiptir. Ancak, zorunlu eğitim yaşında da özel eğitim görmek isteyenlere, gerekli eğitim olanağı devletçe sağlanır(<http://e devlet.gov.ct.tr/tr-tr/temelbilgiler/e%C4%9Fitim.aspx>).

Yeniden Yapılanma Kapsamında Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi

Yüksek Öğretim	Yaş	Doktora					
		Yüksek Lisans					
Orta Eğitim	18-19	Lisans					
	17-18	Güzel Sanatlar Lisesi	Kolej	Çok Programlı Modern Liseler	Modern Mesleki Teknik Liseler		
	16-17					Anadolu Lisesi	Çıraklık Eğitimi
	15-16						
Zorunlu Temel Eğitim	14-15	Temel Eğitim Ortaokul					
	13-14						
	12-13						
	11-12						
	10-11						
	9-10						
	8-9	Temel Eğitim İlkokul					
	7-8						
	6-7						
	5-6	Ana Sınıfı	Temel Eğitim Okul Öncesi				
4-5	Oyun Sınıfı						
		Özel Eğitim					

Temel E itim Yapısıyla İlgili İlkeler

1. Yeni eğitim sistemi, Türkiye ile uyumu ve kendi kendini sürekli yenilemeyi ilke olarak kabul eder.
2. Temel eğitimi tamamlayan öğrencilerin, çok programlı modern liselerle daha sistemli bir şekilde hazırlanmalarını öngörmektedir.
3. Temel Eğitim ortaokul döneminde 9. sınıf uygulamasıyla hem Türkiye'ye uyum sağlanacak hem de öğrencilerin daha bilinçli şekilde program seçmelerine olanak yaratılacaktır.
4. Temel Eğitim ortaokul dönemi 6. sınıfında uygulanacak olan ortak programla öğrencilerin bilgi dayanağı güçlendirilir.
5. Temel eğitimde 6. sınıfın sonuna kadar tüm derslerde öğretim dili Türkçe'dir. Öğretim dili Türkçe olan programlar, "Türkçe Programlar" olarak tanımlanmaktadır.
6. Yeni sistemde 6. sınıf sonunda öğrenci, İngilizce dilinde ders programlarını anlayabilecek düzeye gelmiş ise, öğrenciye daha sonraki Temel Eğitim sınıflarında derslerini İngilizce olarak öğrenmeyi seçme olanağı sunulur.
7. Öğrencinin, İngilizce olan programlara ve Türkçe olan programlara katılımı ilgi ve istekleri dikkate alınarak veli, öğretmen ve rehber öğretmenle birlikte öğrenci merkezli bir anlayışla belirlenir. Gerek Türkçe program gerekse İngilizce program arasındaki yatay geçişler ise öğrencinin ilgi ve istekleri de dikkate alınarak, veli, müdür ve müdürün belirleyeceği öğretmenlerle (ders ve/veya rehber öğretmenler) birlikte karar verilerek yapılır.
8. Özel okullardaki öğrenciler, aranan kriterleri yerine getirmek koşuluyla Temel Eğitim sürecinde devlet okullarındaki programlara yatay geçiş yapabileceklerdir.
9. Yeni sistemde ortaokul dönemi sonrası GCE/IGCES programlarına sıralama sınavıyla giriş olmayacaktır. Öğrenciler, Temel Eğitim sonunda yeterli seviyeye ulaştığında bu programa girebileceklerdir. Özel okullarda öğrenim gören öğrencilere de "Performans Değerlendirme" siyle bu programlara katılma olanağı sağlanır.
10. Yeni sistemle öğrenciler arası zararlı rekabet baskısı ortadan kaldırılarak, öğrencilerin yakın bölgesinde hem ortaokul döneminde hem de lise döneminde çok programlı eğitim ve öğrenim olanağına kavuşturulması ilke olarak belirlenmiştir (Çalışlar ve Reis,2007,378).

Milli E itimin Amacı

Kıbrıs Türk Milli E itiminin genel amacı, Kıbrıs Türk toplumunun tüm bireylerini, a a ıdaki fıkralarda öngörülen esaslar çerçevesinde yeti tirmektir;

Atatürk lke ve Devrimleri ile yurtta lar arasında bir fikir ve duygu ortaklı nı amaçlayan, ça da la mayı hedefleyen ve Türk milletini milli bilince vardıran Atatürk milliyetçili ine, demokrasi, sosyal adalet ve hukukun üstünlü ü ilkelerine ba lı, bunları koruyan ve geli tiren yurtta lar olarak yeti tirmek;

Kıbrıs Türk Toplumunun, varolma mücadelesinin özünde yatan gerçekleri bilen, mücadele tarihinin bilincine varan ve bu mücadeleye inançla ba lanan, manevi ve kültürel de erlerini koruyan ve geli tiren, yurdunu ve toplumunu seven, Anayurdu Türkiye'ye, Türk ulusuna, öz yurduna, toplumuna ve ailesine güçlü ba larla ba lı, yurduna, toplumuna, laik devletine kar ı görev ve sorumluluklarını bilen ve bu bilinç ve nitelikleri sürekli davranı a dönü türebilen, barı çı ancak haklarını korumasını bilen yurtta lar olarak yeti tirmek;

(<http://lefkosa.meb.gov.tr/www/egitim-sistemi/icerik/4>).

Beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sa lıklı biçimde geli mi sa lam bir ki ili e ve karaktere, bilimsel dü ünme gücüne, geni bir dünya görü üne sahip, insanı seven, insana ve insan haklarına saygılı giri ime de er veren, toplumuna kar ı sorumluluk duyan, her yönüyle geli mi , toplum ekonomisine katkıda bulunan, toplum çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde tutan ve kendi mutlulu unu toplumun refah ve mutlulu unda gören, toplumun varlı nı ve devletini özenle koruyan, geli mesine çalı an ve onu her türlü tehlikeye kar ı savunan ve sonuna kadar direnen, cesur, ki ilikli, yapıcı, yaratıcı ve verimli yurtta lar olarak yeti tirmek;

İgi ve yeteneklerini de erlendirmek ve ortaya çıkarıp geli tirmek suretiyle, gerekli bilgi ve becerilerle donatmak; onlara birlikte ve dayanı ma ile i görme alı kanlıklarını kazandırmak; onları bu yolla hayata hazırlamak ve onların, kendilerini ve ailelerini mutlu kılacak ve toplumun mutlulu u ile kalkınmasına katkıda bulunacak bir mesle e sahip olmalarını sa lamak; böylece, bir yandan yurdunda refah ve mutlulu u artırmak; di er yandan, toplumsal birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı destekleyip hızlandıran;

toplumunu ve ulusunu, çağdaş uygarlıkların yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortamı yapmak isteyen ve bu istek doğrultusunda sürekli çaba gösteren yurttaşlar olarak yetiştirmek.

(<http://www.mebnet.net/?q=node/18>).

Millî Eğitim Temel İlkeleri

1. Genellik ve Eşitlik

Her yurttaşta, hiçbir ayırım gözetilmeksizin öğrenim ve eğitim hakkına sahiptir. Eğitimde, hiçbir kişiye, aileye veya zümreye ayrıcalık tanınmaz.

2. Toplumun Gereksinimleri ve Bireyin Yetenekleri

Millî Eğitim hizmeti, bireyin istek ve yeteneklerini gözetenek toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerine uygun olarak ve bireyleri, kalkınma planları hedeflerine ulaşmada etkili olabilecekleri bilgi, yeterlilik ve becerilerle donatacak biçimde düzenlenir.

3. Yöneltilme, Yetiştirme ve Barınma

1. Bireyler bütün eğitimleri sürenince, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda, çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek toplumun yetiştirilmesi için insan gücü gereksinimleri gözetenek yetiştirilirler.
2. Kıbrıs Türk Millî Eğitim Sistemi ve sistemin gerektirdiği kurumlaşma ve örgütlenmeler, bu yöneltilmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir ve uygulamaya konur.
3. Yöneltilmede rehberlik hizmetlerinden; barınmanın belirlenmesinde ise, objektif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden yararlanır.

4. Zorunlu Eğitim ve Öğrenim Hakkı

1. On beş yaşına kadar süren eğitim, kız erkek ayırımı yapılmaksızın, her yurttaşta için bir hak ve ödev olup zorunludur.
2. Her yurttaşta zorunlu olmayan eğitim veren öğrenim kurumlarında, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde, isteğe bağlı ve ücretsiz öğrenim hakkını kullanarak yararlanır.
3. Zorunlu eğitim çağında her çocuğun yaş gruplarından kopmadan eğitim görmesi esastır. Ancak bu durum üstün yetenekli çocukların ileri öğrenimden yararlanmasını engellemez.
4. Zorunlu eğitim çağında sınavların amacı, öğrencilerin öğrenim seviyelerini ve barınma durumlarını saptamak ve öğrenimi değerlendirmektir.

5. Fırsat ve Olanak E itli i

1. Toplum bireylerine, e itim görmede fırsat ve olanak e itli i sa lanır.
2. Maddi olanaklardan yoksun ba arılı ö rencilerin en yüksek e itim basamaklarına kadar ö renim görmelerini sa lamak amacıyla, devletin mali olanaklarına göre parasız yatılı, burs, kredi ve benzeri yollarla gerekli yardımlar yapılır.
3. Durumları dolayısıyla özel e itime gereksinimleri olan çocukları ve gençleri, topluma yararlı kılacak biçimde yeti tirmek ve onlara sa lıklı,dengeli ve güçlü bir ki ilik kazandırmak amacıyla, ça da ve bilimsel e itim yöntem ve olanakları gözetilerek, gerek okul içinde gerekse okul dı nda gerekli koruyucu, güçlendirici, geli tirici ve yeti tirici önlemler alınır.

6. Süreklilik

1. Bireylerin e itimlerinin ya am boyunca sürmesi esastır.
2. Gençlerin e itimleri yanında, hayata ve i alanlarına olumlu bir biçimde uymalarına yardımcı olacak önlemler ile, yeti kinlerin sürekli e itimlerini sa layıcı önlemler almak temel bir e itim görevidir. Bu görev, örgün açık ve yaygın e itim kurumlarında, i birli i ve e güdüm içinde ve belirli plan ve programlar izlenmek suretiyle yerine getirilir.

7. Her Yerde E itim

1. Kıbrıs Türk milli e itimin amaçları yalnız örgün, açık ve yaygın e itim kurumlarında de il, aynı zamanda evde, çevrede, i yerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalı ılır.
2. E itimle ilgili her türlü etkinlik, Kıbrıs Türk milli e itiminin genel amaçlarına uygunlu u bakımından, Bakanlı ın gözetim ve denetimine ba lıdır.

8. Karma E itim

E itim kurumlarında, kız ve erkek karma e itim yapılması esastır. Ancak, e itimin türüne ve gereksinime göre, bazı meslek okulları yalnızca kız veya yalnızca erkek ö rencilere ayrılabilir.

9. Bilimsellik ve Çevresellik

1. Her derece ve türdeki ö retim programları ve e itim yöntemleri ile ders araç ve gereçleri bilimsel ve teknolojik esaslar ve yeniliklere, çevre ve ülke gereklerine ve ko ullarına göre sürekli olarak geli tirilir.
2. E itimde verimlili in artırılması ve sürekli geli me ve yenile menin sa lanması, ülke ko ullarına uygun bilimsel ara tırma ve de erlendirmelere göre gerçekleştirilir.
3. Bilimsel ve teknolojik ara tırmalarla kültürümüzü geli tirmeye yönelik bilimsel çalı ma ve etkinlikler, ö retim kurumlarında ve di er alanlarda maddi ve manevi bakımdan özendirilir ve desteklenir.

10. Planlılık

1. Kıbrıs Türk milli e itiminin geli mesi, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak ve e itim-insangücü-istihdam ili kileri gözetilmek suretiyle, mesleki ve teknik e itime a ırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Bu yöndeki planlama ve gerçekleştirme çalı maları, Bakanlık ve di er ilgili kurum ve kurulu larla i birli i ve e güdüm içinde yürütülür.
2. Mesleklerin basamakları ve her basama ın ünvan, yetki, ve sorumlulukları mevzuata uygun olarak dikkate alınır ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki ve teknik e itim kurumlarının kurulu ve programları, bu basamaklara uygun olarak planlanır ve düzenlenir. Bu kurumlardan çıkanların mesleklerinin ne olaca ı bir tüzükle saptanır.
3. E itim kurumlarının geli tirilmesinde, çevresel özellik ve gereksinimler de gözetilir ve bu kurumların yer, personel, bina, tesis ve ekleri donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlara göre optimal büyüklükte kurulması veya mevcutların bu esaslara göre yeniden düzenlenmesi ve verimli olarak i letilmesi sa lanır.

11. Atatürk lke ve Devrimleri ile Atatürk Milliyetçili i

Kıbrıs Türk milli e itim sisteminin her derece ve türü ile ilgili e itim ve ö retim programlarının hazırlanıp uygulanmasında Atatürk lke ve Devrimleri ile Atatürk milliyetçili i temel olarak alınır.

12. Ulusal Ahlak ve Kültürün Geli tirilmesi

E itimin her basama ında ve her türlü e itim etkinli inde, Türk ulusunun ahlak ve kültürünün korunup geli tirilmesine ve benimsenmi ahlaki, manevi ve kültürel de erlerin ö retilmesine önem verilir.

13. Türk Dili ve Yabancı Dil Öğretimi

1. Öğretim ve öğretimin Türk dilinde yapılması esastır.
2. Öğretimin her basamağında ve her türünde, ulusal ve toplumsal birlik ve bütünlüğün sağlanmasında temel etkenlerden biri olan Türk dilinin tam anlamıyla öğretilmesine çalışılır.
3. Yabancı dil öğretimi, öğrencilerin çok yönlü gelişmelerine olanak sağlayan bir araç olarak değerlendirilir ve yabancı dil öğretiminde, gelişim tekniklerinden yararlanır.
4. Yabancı dille öğretim yapan okullarda, Türk dili ve Türk kültürüne ilişkin dersler Türkçe okutulur.

14. Laiklik ve Din Kültürü Öğretimi

Milli öğretimde laiklik esastır. Bu ilkeye ters düşmemek koşuluyla öğretim kurumlarında din kültürü öğretimi yapılabilir.

15. Demokrasi Bilincinin Geliştirilmesi

1. Güçlü ve dengeli, özgür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun, Anayasaya, yasalara ve manevi ve toplumsal değerlere saygının, her türlü öğretim çalışmalarında öğrencilere kazandırılmasına ve bu yöndeki duygu ve davranışlarının geliştirilmesine özen gösterilir.
2. Öğretim kurumlarında Atatürk milliyetçiliğine, Atatürk ilke ve devrimlerine aykırı, demokrasiyi ortadan kaldıran siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki eylemlere karşılanmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

16. Okul ile Ailenin Birliği

Öğretim kurumlarında, amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere okul ile aile arasında birliki sağlanır ve bu amaçla okul-aile birlikleri kurulur.

17. Uyumluluk

1. Kıbrıs Türk milli öğretim kurumlarında uygulanan öğretim programları ile Türkiye'deki özde öğretim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programları arasında Kıbrıs Türk Toplumunun gereksinimleri de gözönüne alınarak ve ailedeki (2)'nci fıkra kuralları saklı kalmak koşuluyla uyum sağlanır.

2. E itim programlarının düzenlenmesinde ve uygulanmasında, sosyal bilgiler, yurtta lık e itimi, pratik beceri ve meslek e itimi ile gerekli görülen di er konularda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin özelliklerine ve gereksinimlerine önemle yer verilir ve bu özellik ve gereksinimlere uygun okullar açılabilir.

18. E itim Etkinliklerinin Yürütülmesi

1. E itim ve Ö retim etkinlikleri, (2)'nci fıkra kuralları saklı kalmak ko uluyla, devlet eliyle yürütülür.
2. E itim ve Ö retim etkinlikleri, 53. madde kurallarına ba lı olarak devletin gözetim ve denetimi altında, gerçek ki iler ve özel hukuk tüzel ki ileri eliyle de yürütülebilir. Ancak, gerçek ki iler ve özel hukuk tüzel ki ileri eliyle yürütülecek ilk, orta ve yüksek ö retimin geçerli bir yabancı dille yapılması esastır.
(<http://www.mebnet.net/?q=node/18>)

Yaygın E itim Uygulamaları

Yaygın E itim alanında düzenlenecek programlar, amaç ve ilkeler, kurs süresi, kurs sonrası kazandırılacak ünvan, yetki ve sorumluluk, çalı ma i leriyle görevli bakanlık ve di er ilgili taraflar ile Bakanlık arasında yapılacak i birli i ve e güdüm sonrası Bakanlıkça saptanır. Bu i birli i ve e güdüm, ilgili tarafların birer temsilcisinden olu an bir komisyon eliyle yürütülür.

Kurslara ili kin ayrıntılı bilgi, Bakanlıkça en az bir ay önceden ilgili bakanlıklara ve taraflara bildirilir. Basın ve yayın yoluyla da duyuru yapılır.

(<http://www.ncyodak.eu/turkce/yasalar/milliegitim.pdf>)

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Örgüt Yapısı

Kaynak: <http://www.mebnet.net/?q=node/38>

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Model

Bu ara tırma nitel bir çalı madır. Nitel ara tırmada amaç genelleme yapmak de il, bütüncül bir resim elde etmektir. Nitel ara tırma, çalı ılan konuyu derinlemesine ve ayrıntılı bir biçimde incelemeyi amaç edinmektedir.

Ara tırmada nitel ara tırma desenlerinden “*durum çalı ması*” temel alınmı tır. Durum çalı masında amaç, belirli bir duruma ili kin sonuçlar ortaya koymak ve bir ya da birkaç durumu derinli ine ara tırmaktır. Ba ka bir dille belirtilecek olursa, bir duruma ili kin etkenler bütüncül bir yakla ımla ara tırılır ve ilgili durumları nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır. Durumlar çe itli biçimlerde olabilir; bir birey, bir kurum, bir grup, bir ortam gibi. ç içe geçmi çoklu durum deseninde, birden çok durum içinde birden fazla analiz birimi ele alınmaktadır (Yıldırım ve im ek, 2006; Yin, 2009). Bu ara tırmada incelenen durum (ve ki iler), KKTC’de Lefko a ilçesinde görev yapan her kademedeki ö retmenlerdir; analiz birimi ise e itim sistemindeki sorunlardır.

3.2. Katılımcılar

Ara tırmada KKTC’nin Lefko a ilçesinde okulöncesinden liseye kadar olan ö retim basamaklarında görev yapan devletteki ve özeldeki ö retmenler ile görü ülmü tür. Maksimum çe itlilik örnekleme temelinde farklı cinsiyet, ya , kıdem, bran , ö retim düzeyi vb. gibi özelliklere dikkat edilerek ara tırmanın katılımcıları belirlenmi tir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalı mada veri toplama yöntemi olarak, “yarı yapılandırılmı görü me” tekni i kullanılmı tır. Bu teknikte, ara tırmacı önceden sormayı planladı ı soruları içeren görü me formunu hazırlar. Görü menin akı na ba lı olarak de i ik yan ya da alt sorularla görü menin

akı nı etkileyebilir ve ki inin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sa layabilir (Türnüklü, 2000).

Bu çalı mada kullanılan görü me formu hazırlanırken, görü ülen bireylerle daha etkili ve verimli bir ileti im kurmak amacıyla; soruların olabildi ince açık, kolay anla ılabilecek, açıklama yapmayı ve ayrıntılı yanıtlar vermeyi sa layacak nitelikte olmasına, görü ülen birey üzerinde gereksiz bir soru yükü olu turmamak için çok boyutlu olmamasına özen gösterilmi tir. Ayrıca, bireyin soruyu anlamaması durumunda alternatif soruların ve kimi ipuçlarının hazırlanmasına özen gösterilmi tir (Yıldırım ve im ek, 2005).

Ara tırmacı tarafından hazırlanan görü me formu, öncelikle biri program geli tirme, biri e itim yönetimi, biri Türk Dili ve biri de ölçme-de erlendirme uzmanı olmak üzere dört alan uzmanına gösterilmi tir. Uzmanların önerileri do rultusunda de i tirilen görü me formu, veri toplama amacıyla kullanılmadan önce iki ö retmen adayı üzerinde denenmi ; görü ülen bireylerin sorulan sorulara gösterdikleri tepkilere ve yanıtlarına göre görü me formuna son biçimi verilmi tir. Ara tırmanın problemi do rultusunda a a ıdaki 5 soruya yanıt aranmı tir:

1. KKTC e itim sisteminde yönetimden/yöneticilerden (Okul müdürleri, müdür muavinleri) kaynaklanan sorunlar nelerdir?
2. KKTC e itim sisteminde ö retmenlerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
3. KKTC e itim sisteminde velilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
4. KKTC e itim sisteminde ö rencilerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
5. Sorunların çözümünde size bir görev verilse ilk çözmek istedi iniz sorun ne olurdu?Neden?

3.4. Verilerin Toplanması

Görü meler, 2014/2015 E itim-Ö retim yılında Eylül 2014- ubat 2015 tarihleri arasında, Lefko a'da gerçeikle tirilmi tir. Ara tırmada, ö retmenlerden öncelikle görü lerini yazmaları istenmi ; bu amaçla yukarıda yazılı olan 5 açık uçlu sorunun yazılı oldu u ka ıtlar da ıtılmi tir. Görü meler ise, ara tırmacı tarafından ço unlukla okul saatleri dı nda gerçeikle tirilmi ; bu görü meler, ö retmenlerden izin alınarak kaydedilmi tir. Böylece çalı mada herhangi bir veri

kayı söz konusu olmamı tır. Ara tırmada gönüllülü e önem verilmi ve ö retmenlere isimlerinin gizli tutulaca ı söylenmi tır.

3.5. Verilerin Analizi

Ara tırmada toplanan verilerin incelenmesinde “*betimsel çözümlene*” tekni i kullanılmı tır. Bu yakla ıma göre elde edilen veriler, önceden belirlenen izleklere göre özetlenir ve yorumlanır. Bu tür çözümlenmede amaç, elde edilen bulguları düzenlenmi ve yorumlanmı bir biçimde okura sunmaktır (Yıldırım ve im ek, 2006). Bu çalı mada veriler, görü mede kullanılan sorular dikkate alınarak çözümlenmi ve bulgular bölümünde sunulmu tur. Görü ülen bireylerin görü lerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla do rudan alıntılara sık sık yer verilmi tır.

Geçerlik: Toplanan veriler ayrıntılı olarak yazılmı ve sonuçlara nasıl ula ıldı ı açık ve anlaşıl r bir biçimde açıklanmı tır. Görü ülen ö retmenlerin dü üncelerine do rudan alıntılar yoluyla sık sık yer verilmi ; ara tırmanın sonuçları bunlardan yola çıkılarak açıklanmı tır. Böylece çalı manın geçerlik çalı ması yapılmı tır. Ara tırma bulguları, kendi içinde tutarlı ve anlamlıdır. Ortaya çıkan kavramlar bir bütünü olu turacak niteliktedir. Ayrıca, elde edilen bulgular, olu turulan kavramsal çerçeveye uyumludur. Çalı mayı yürüten ara tırmacı sürekli olarak kendilerini ve ara tırma süreçlerini ele tirel bir gözle sorgulamı ; elde etti i bulguların ve bu bulguların sonuçlarının gerçe i yansıtıp yansıtmadı ını denetlemi tir (Yıldırım ve im ek, 2006). Ara tırmada, bulguların ba ka ara tırmalarda sınanabilmesi için gerekli açıklamalar bulunmaktadır. Ara tırma sonuçlarının benzer ortamlara genellenebilmesi için ara tırmacı, okuru ara tırmanın tüm a amaları hakkında ayrıntılı bir biçimde bilgilendirmi tir. Okur, ara tırma sonuçlarından yola çıkarak kendi ortamına do rudan genelleme yapamayabilir; ancak kendi ortamı için geçerli olabilecek bazı dersler ya da deneyimler çıkarabilir (Yıldırım ve im ek, 2006).

Güvenirlik: Ara tırmacı görü ülen ö retmen adaylarını yönlendirmekten kaçınmı lar ve ö retmenlerin ara tırmanın konusu ve amacı do rultusunda konularını sa lamaya çalı mı lardır. Ara tırmada veri kayna ı olan bireyler açık bir biçimde tanımlanmı lardır ve böylece, benzer ara tırma yapan di er ara tırmacılar, örneklem olu tururken bu tanımlamaları dikkate alabilirler. Veriler, ba kaları tarafından incelenebilecek biçimde saklanmı tır (Yıldırım ve im ek, 2006).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. KKTC Eğitim Sisteminde Yönetimden-yöneticilerden Kaynaklanan Sorunlar Nelerdir?

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 1. soruya verilen yanıtlar yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular verilerek aşağıda yorumlanmaktadır.

“Okul yöneticileri sürekli kendilerini geliştirmeli, yenilikçi, girişimci ve istikrarlı olmalıdır. Ülkemizde bu donanıma sahip yöneticiler oldukça azdır. Bu yüzden sorunlarla karşılaşırız(1. Görüşme)

“Yöneticilerin, okul yöneticisinde bulunması gereken temel özelliklere sahip olmamaları en büyük sorundur.”(5. Görüşme)

“Okul yöneticilerinin kendilerini otorite kaynağı görmeleri, asıl görevlerinin okulu ve çalışanları en iyi şekilde idare etmeleri gerektiğini anlayamamaları ve koordinasyonu sağlayamamaları sorun yaratmaktadır.”(23. görüşme)

“Okul yöneticileri öncelikle açık görüşlü ve yapıcı, olumlu ve iletişim becerilerine sahip olmalıdır. Ülkemizde okul yöneticileri maalesef bu yeterliklere sahip değildir.”(27. görüşme)

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Lefkoşa ilçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler, eğitim sistemimizi etkilemiştir. Eğitim sistemindeki bu gelişmelerden dolayı okulların yönetimi giderek daha karmaşık ve sorunlu hale gelmektedir. Bu nedenle okul yöneticilerinin, sürekli kendilerini yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir.

Okullarda yaşanan sorunlar okul yöneticilerinin yönetim becerilerinden de kaynaklanabilmektedir. Çünkü okul yöneticilerinin, okuldaki madde ve insan kaynaklarını etkili ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri, okul işletmesi konusunda bazı yeterliklere sahip olmaları ile olanaklıdır.

Okul yöneticisinin asıl görevi öğrencinin öğrenmesine uygun bir öğrenme ortamının yaratılması olduğundan, okul yöneticisi daha ziyade bir öğrenim lideri olarak hizmet etmek durumundadır. Okulda okul yöneticisi çeşitli uzmanlar arasında bir koordinatör olma durumundadır.

Okul yöneticisinde bulunması gereken üç temel özellik; yöneticilik bilgisi, alanla ilgili teknik bilgi ve insan ilişkileri becerisidir.

4.2. KKTC Eğitim Sisteminde Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar Nelerdir?

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 2. soruya verilen yanıtlar yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular verilerek aşağıda yorumlanmaktadır.

“ Öğretmenlerin, derslerini ve öğretim müfredatlarını ve yöntemlerini yeteri kadar takip etmemeleri, öğrencilerini motive edememeleri sorun yaratmaktadır” (1. Görüşme)

“ Öğretmenlerin mesleğini yeteri kadar sevmemesi, bu mesleği seçen bazı öğretmenlerin sırf işi garantisinden dolayı seçmiş olmaları büyük sorundur.” (7. Görüşme)

“ Öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz ardı etmeleri sorun yaratmaktadır.” (9. Görüşme)

“ Öğretmenlerin velilerle iletişim içinde olmamaları, çocukları hakkında velileri bilgilendirmemeleri sorundur.” (10. Görüşme)

“ Denetimsizlik, öğretmenlerin düzenli aralıklarla denetlenmemeleri öğrenci başarısını düşürmektedir.” (14. Görüşme)

“ Öğretmenlerden kaynaklanan en büyük sorun kendilerini geliştirmemeleri ve yenilememeleridir.” (18. Görüşme)

KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Lefkoşa ilçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenler, mesleki ve kişisel gelişim ve küresel ilerlemenin gerisindedirler. Meslekle ve eğitimle ilgili gelişmeleri yeterli düzeyde takip edememektedirler.

Ö retmenlerin bu mesleği seçme nedenleri ekonomik kaygılardan kaynaklanmaktadır. Ö retmenlerin okullardaki ö retimi başarılı bir şekilde sürdürebilmeleri ö retmenlerin mesleklerine gereken önemi vermelerine bağlıdır. Ancak mesleğe verilen önem ve değerlerin büyük oranda mesleğin tercih nedenlerine ve meslekle ilgili gelecek beklentilerine bağlıdır.

Ö retmenler, öğrencilerin gelişim özelliklerini ve bireysel farklılıklarını dikkate almamakta ve bu da başarıyı olumsuz olarak etkilemektedir.

Ö retmenlerin sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle velilere yeterli süre ayırmaması, velilerle konuşurken uygun bir iletişim eklini kullanmaması ve iletişim becerileri eksikliği eğitim sistemimizdeki sorunlardan biridir.

Denetim diğer adıyla teftiş yapılan çalışmaların denetlemek ve değerlendirmek, bu çalışmaların daha verimli hale getirilmesini sağlamak için önerilerde bulunmak, kurumdaki personele çalışmalarında ve mesleki boyutta gelişmelerinde rehberlik yoluyla yardımda bulunmaktır. Ancak ne yazık ki ülkemizde bu denetim yeterince yapılmamaktadır.

Çevredeki değişimlerden en fazla ve çabuk etkilenecek kurum hiç kuşkusuz okuldur. Ö retmen meydana gelen bu değişimlere karşı hiçbir zaman arkasını dönemez, kayıtsız kalmaz. Ö retmen kendisini mutlaka yenilmeli, kurslara gitmeli ve bir öğrenci olarak öğrencilerinden bilgi bakımından daima önde olmalıdır. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Lefkoşa İlçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine ülkemizde öğretmen yeterince yenilikçi değildir.

4.3. KKTC Eğitim Sisteminde Velilerden Kaynaklanan Sorunlar Nelerdir?

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 3. soruya verilen yanıtlar yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular verilerek aşağıda yorumlanmaktadır.

“ Veliler çocuklarıyla ilgilenmemektedir.Çocuklarıyla ilgilenmenin sadece giydiren karnını doyurmak oldu unu düşünmektedirler” (22. Görüşme)

“Velilerin iletişime açık olmamaları en büyük sorundur.” (5.Görüşme)

“Aile, yoğun temposundan dolayı çocuklarına yeterince zaman ayıramamaktadır. Öğretmenle iletişim halinde değildir ve okul-aile birliği yoktur.” (17.Görüşme)

“Velilerin ö retmenin e itimine ve ö retimine müdahale etmesi büyük bir olumsuzluktur. (13.Görü me)

“Velilerin kendi aralarında çocuklarıyla ilgili yarı a girmeleri çocuklarının sosyalle melerini engellemektedir.(25.Görü me)

“Ülkemizde özellikle son dönemlerde velilerin çocuklarını a ırı derecede umartması, ö rencilerin sınıf içi ve dı ndaki davranı larını olumsuz yönde etkilemektedir.(36.Görü me)

KKTC Milli E itim Bakanlı na ba lı Lefko a ilçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan ö retmenlerin görü lerine göre veliler, çocuklarıyla yeterince ilgilenmemekte, bu durumdan da ö renciler olumsuz etkilenmektedir. Çocukların okul ortamı, dersleri konusunda aile tarafından ilginin eksik olması ya da yeterince desteklenmemesi çocukların ders ba arısında olumsuz durumlar ya anmasına, ders ba arısının dü ük olmasına neden olmaktadır. Velilerin ilgisizli i, ço u kez evde de devam etmektedir. Okula giden çocu un o gün okulda neler ba ardı ı veya neler ya adı ı ço u kez evde konu edilmemektedir.

Ö retmenlere göre e itim, ailede ba layıp okulda devam eden bir süreçtir. Çocuklar, okuldaki e itimin yansımalarını evde, evdeki kazanımlarını da okulda sergilemektedir. Velinin okul süreçlerine katılımı, çocu un okula uyum sa lamasını ve ailenin çocu unu takibini kolayla tırmaktadır. Böylelikle aileler çocuklarıyla ilgili daha fazla sorumluluk üstlenmektedir. Ayrıca aile katılımı, çocu un kendine güvenini artırmakta ve çocuk kendisini okula ait hissetmektedir. Bunların yanında ö retmenlere göre, anne-babanın okulu belirli aralıklarla ziyaret etmesi, evde çocuklarının ödevlerine yardımcı olması, ö rencinin ba arısında oldu u kadar ö rencinin sosyal yönlerinin geli mesine katkı sa laması bakımından da önemli görülmektedir.

Ö retmenlerin görü lerine göre ise, velilerin okula gelme sıklı ı de i ebilmektedir. Genel olarak ö retmen görü leri, velilerin okula rutin veli toplantılarında geldiklerini bunun dı nda okula gelmediklerini belirtmektedir.

Ö renci ana babalarından bazıları çocuklarının kabahatlerini savunarak arkasında durmakta ve ö retmenleri suçlamaktadırlar.

Bazı anne ve babalar çocuğunun yanında öğretmeni de ersizle tiren konular yapmaktadır. Bu tutum, çocuğun, öğretmen gibi önemli bir önderden ve modelden yararlanmasını engellemektedir. De ersizle tirme, öğrencinin öğretmene karşı saygısını yok etmektedir. Bu da, disiplinsizlik ve barısızlık ekinde ortaya çıkıyor. Günümüzde veliler çocuklarını hep haklı görmekte, her eyin suçlusunu öğretmeni görmektedir.

Anne ve babalar çocuklarını komusunun çocuğundan daha fazla test çözmeye kurgulamaları. Sürekli dersten derse bir yarı halindedir. Bu da çocukların sosyalleşmesini engellemektedir.

4.4. KKTC Eğitim Sisteminde Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar Nelerdir?

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 4. soruya verilen yanıtlar yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular verilerek aşağıda yorumlanmaktadır.

“Dışarıdan gelen yolumun nüfus artışı.(1.Görüşme)

“Öğrencilerin yeterince çalışmaması, isteksizliği, sınıf içinde düzen bozucu davranışlarda bulunmaları büyük bir olumsuzluktur.(7.Görüşme)

“Öğrencilerle ilgili en büyük sorun motivasyon eksikliğidir.”(11.Görüşme)

“Öğrencilerin devamsızlığı barıyı etkilemektedir.Ayrıca ailevi sorunların yolumlu da büyük etkidir.(14.Görüşme)

“Öğrencilerden kaynaklanan sorun hedefsizliktir.Hedeflerinin olmaması en büyük sorundur.”(19.Görüşme).

“ Öğrencilerden direkt olarak kaynaklanan sorun yoktur. Bu sorunların temeli öğretmen ve veliye dayanmaktadır.(36.Görüşme)

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı na bağlı Lefkoşa ilçe merkezinde yer alan ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre göçler eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir.Kalabalık sınıflarda eğitimin niteliği düşmektedir. Okul de i tiren

ö renciler, yer de i tirmeden dolayı yeni çevreye, okula, arkada larına uyum sa layamamaktadır. Bu da onların akademik ba arısını olumsuz etkilemektedir.

Ö rencilerin hazırbulunu luk düzeyinin yetersiz oldu u belirtmi tir. Ö rencilerin derslerini takip, motivasyon eksikli i ve ö rencilerin kendine güvensizli i ba arıyı olumsuz etkilemektedir.

Ö rencilerin hazırbulunu luk düzeyinin yetersiz olması sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Ö retmenlerin ö rencilerle ilgili ısrarla vurguladıkları noktalardan biri, ö rencilerin de er kazanımında hedefsiz, bilinçsiz, umarsız, umutsuz gibi istenmedik özelliklere sahip olmalarıdır.

Hedefi olmayan bir ö rencinin istekli olması da beklenemez. Hedef olması için öncelikle hedefin ö renci tarafından benimsenmesi gerekir.

Ö rencilerin okula devam etmemeleri, onların akademik ba arılarını olumsuz olarak etkilemektedir.

4.5. KKTC E itim Sisteminde Sorunların Çözümünde İlk Çözülmesi Hedeflenen Sorun Nedir?

Bu bölümde, görüş me formunda yer alan 5 soruya verilen yanıtlar yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular verilerek a a ıda yorumlanmaktadır.

“Çözülmesi gerek ilk sorun e itim siyasetle olan ba lantısıdır. Her siyasi rejim beraberinde farklı bir sistem getirmektedir. (14. Görü me)

“Uzman ki ileri biraraya getirerek ülkemiz için en uygun e itim sistemini ortaya koymak ilk hedef olmalıdır.(8.Görü me)

“Okullara bütçe ayrılmalıdır.(11.Görü me)

“Müfredatları yeniden düzenlemek düzeltilmesi gereken en acil hedefdir.”(24. Görü me)

“Sınav sistemini yeniden yapılandırmak , ö rencilerin özelliklerini dikkate alarak sınavların yapılması sorunların çözümünde dikkat edilecek en önemli unsurdur.”(28.Görü me)

“Hizmetiçi kurslar düzenlenmeli yenilikler yakalanmalıdır”(31.Görü me)

Bugün ülkemizde bir “e itim sisteminin” varlı ından söz etmek mümkün de ildir. Kıbrıs Türk E itimini, tüm parçaları çalı ır bir “e itim sistemi” haline getirmek yalnız ve ancak ça da bir vizyon çerçevesinde; siyasi kaygılardan uzak, e itim bilimi ilkelerine göre alınmı kararlarla sa lanabilir. Kıbrıs Türk Toplumunu, kendi e itim sistemini kendisi olu turabilir.

KKTC Devletinin e itime ayırdı ı bütçe OECD ortalamasının çok altındadır. İköretim yıllarında bireylerin ilgi ve yetkinlik alanlarının belirlenmesine yönelik çalı maların eksikli i nedeniyle, e itimde bireylerin do ru alanlara yönlendirilememesi sonucu, uzun vadede emek+zaman+para=kaynak israfı, daha da önemlisi insan kayna ı israfı yapılmaktadır. Okullara da belli bütçeler ayrılmalıdır.

Kıbrıs Türk E itim Sistemi, TC E itimi ile paralel hale getirilmesi ile birçok sorunu da beraberinde da ithal etmi tir. İthal edilen ezberci ÖSS sistemi, yarı macı sınavlar, TC müfredat programları v.s Kıbrıs Türk Toplumuna bırakın gelecek vaat etmeyi, günlük sorunların çözümüne bile yardım etmemi tir. Toplum hayatın gerçe inden, üretimden kopartılmı , kendi kültürüne yabancıla tırılmı tir.

Yıllardır bir oyana bir bu yana savrulan tamamen siyasalla mı olan TC e itim sistemi dünyada en ba arısız e itim sistemleri arasındadır. OECD ülkeleri içerisinde en ba arısız e itim sistemleri arsında yer alan, yine bu ülkeler içerisinde ö renci ba ına en az harcama yapan ülkelerden biri Türkiye’dir. Bu yüzden de artık KKTC kendine uygun bir e itim sistemine geçmelidir. Ülkemiz ihtiyaçlarına göre çocuklarımızın gelece ine yatırım yapılmalıdır.

E itim sisteminde iyile me önemli ölçüde ö renme ve ö retme sürecinin de i tirilmesine ba lıdır ve bu da sistemde yer alan tüm aktörlerin (politikacılar, yöneticiler, ö retmenler, veliler ve ö renciler gibi) kapsamlı ve uzun soluklu bir çabasını gerektirmektedir.

Her çocu un kendi potansiyelini, becerilerini ve özgüvenini geli tirmek, toplumun üretken bir bireyi olmak ve aynı zamanda ba ımsız dü ünebilen, sorgulayabilen ve sorun çözebilen bir birey olabilmek için bilimsel bilgiler ve ilkeler do rultusunda düzenlenmi derslerden ve etkinliklerden olu an bir temel e itim ihtiyacı ve hakkı vardır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

1. Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre KKTC’de Lefkoşa ilçesindeki okul yöneticilerinin yönetim becerilerinden kaynaklanan kimi sorunların olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar kendini geliştirmeme, yeniliklere açık olmama, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili olarak kullanamama ve iletişim becerilerine sahip olmama gibidir.

2. Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar ele alındığında ise, mesleğin seçiminin ekonomik kaygılardan dolayı gerçekleştiği, öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate almama, kendini yenilememe, tükenmişlik yorgunluğu, velilerle iletişim kurarken sorunlar yorgunluğu biçiminde sorunların gözlemlendiği ortaya çıkmıştır.

3. KKTC eğitim sisteminde velilerden kaynaklanan sorunlar değerlendirildiğinde ise, velilerin çocuklarla yeterince ilgilenmemesi, iletişime açık olmaması ve çocuğuyla nitelikli zaman geçirmemesi, öğretmenlerle işbirliği yapmaktan uzak olmaları, velilerin öğretmenin işine gereğinden fazla müdahale etmeleri gibi sorunların dile getirildiği görülmüştür. Rekabetçi anlayışta velilerin olduğu ve çocuklarını okumayan ailelerin de bulunduğu ifade edilmiştir.

4. Son olarak öğrenci kaynaklı sorunlar ise; sınıfların kalabalık olması, öğrencilerin motivasyon eksikliği, öğrencilerin devamsızlığı, öğrencilerin ailelerinden olumsuz etkilenmeleri ve amaçsızlık gibidir. Bunların dışında bazı öğretmenler, doğrudan doğruya öğrencilerden kaynaklanan sorun olmadığını ve esas sorunun veli ve öğretmenlerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

5. Sorunların çözümüne ilişkin ilk atılması gereken adımlar şöyle anlatılmı tır: e itim siyaseti ilişkin düzenlenmesi, e itim programlarının yeniden düzenlenmesi, sınav sistemini özenci özelliklerine uygun hale getirmek, hizmet içi kurslar düzenlemek, okullara bütçe ayırmak gibidir.

5.2. Öneriler

1. Yöneticilere öğretmenlerle etkili iletişim kurabilme, yeniliklere ve gelişmelere açık olma, okuldaki kaynakları etkili kullanma ve özellikle öğretmen liderliği olmaları konusunda bilgi verilmelidir; hizmet içi kurslar düzenlenmelidir. Bu konuda KKTC Milli Eğitim Bakanlığına görev düşmektedir. Özellikle üç başlıkta; yöneticilik bilgisi, e itime ilişkin teknik bilgi ve insan ilişkileri becerisi konularının üzerinde durulmalıdır.

2. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine olanak sağlanmalı (üniversiteler, hükümetler, Milli Eğitim Bakanlığı) ve motivasyon kaynakları araştırılmalıdır. Denetimlerin etkili olması, öğretmenlerin gelişimine katkı sağlayacak rehberliğin yapılması çok önemlidir. Bu nedenle eğitim denetimi konusuna önem verilmelidir. Öğretmenlerin de kendilerini sorgulamaları yönünde farkındalık yaratılmalı ve kendi eksiklerini belirleyip tamamlamaları yönünde çaba harcanmalıdır.

3. Velilerin okul ve öğretmenlerle işbirliğine açık olmaları konusunda MEB tarafından çalışmalar yürütülmelidir. Yetkin eğitimi ve aile eğitimi konusundaki çalışmalar bir an önce yürütülmelidir. Ailenin çocuğu ile kaliteli zaman geçirmesi ve derslerine katkı sağlamasına yönelik çalışmalar yürütülmelidir.

4. Öğrencilerin ilgi ve motivasyon düzeylerinin artırılması birincil hedef olmalıdır. Göç eden çocukların Kıbrıs'a uyum düzeylerinin artırılması, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin desteklenmesi vb. uygulamalara a rlık verilmelidir. Bireyselleştirilmiş eğitim ve bireysel farklılıklara dikkat etme çok önemlidir.

5. KKTC eğitim sistemindeki sorunların çözümünde bütün paydaşlara görev düşmektedir. Bu amaçla, Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen sendikaları, veliler, medya kurumları üzerine düşen görevleri yerine getirmelidirler.

KAYNAKÇA

- Arslan, Mehmet (2000), "E itimde Verimlilik", MPM Yayınları Anahtar Gazetesi (Eylül sayısı), s.8, Ankara.
- Bahçeci, K. (2004). Özelle tirme ve e itim. Lefko a: ADAM Basın Yayın Ltd. I ıklı.
- Ba aran, . E. (1992). Yönetimde insan ili kileri: Yönetmel davranı . Ankara: Gül Yayınevi.
- Buldioski, Goran ve d., "Training, training aims and non-formal education", T- Kit on Training Essentials, No. 6, (October 2002).
- Demirbilek, Tunç (1992), "Verimlilik Yaratılması ve Geli tirilmesinde Yüksek Ö retim Kurumlarının levleri", MPM Yayınları Anahtar Gazetesi (Temmuz sayısı), s.8, Ankara
- E itim statistikleri: 2003-2011. (2011). Lefko a: KKTC Milli E itim Gençlik ve Spor Bakanlı ı, E itim Ortak Hizmetler Dairesi.
- Fidan, N., Okulda Ö renme ve Ö retme, Alkım Yayınevi, Ankara ; 1996.
- Irkad, U. (1997). Kıbrıs Türk e itiminde tarihsel geli meler. Lefko a: ADAM Basın Yayın Ltd.
- ren, G. (2009). KKTC'de ö retmen sendikalarının e itim alanına etkilerinin ö retmen ve sendika yöneticilerinin görüşleri yoluyla de erlendirilmesi. Yayınlanmamı yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, E itim Bilimleri Fakültesi.
- Kaya, Y. K. (1993). E itim yönetimi. Kuram ve Türkiye'deki uygulama. Ankara: Set Ofset Matbaacılık Ltd. ti.
- Mesut YALVAÇ , "KKTC Milli E itim Sistemi: Sorun durumu ve geli im önerileri -2" Bilginin Gücü içinde, Haberdar Gazetesi, 29 Ocak 2012, ss.11
- Necmettin Tozlu, E itim Felsefesi, Millî E itim Bakanlı ı Yay., stanbul 1997, s. 94.
- Nurettin Fidan ve Münire Erden, E itime Giri , Ankara, Alkım Yayınevi, s. 13-14.
- Önder, Namık Kemal (1992), Ö retimde Program lke ve Yöntemler, 4.Basım, s.20, stanbul.
- Sabuncuo lu, Z., 2000. **nsan Kaynakları Yöntemi**, Ezgi Kitabevi, Bursa
- SA LAM, M. (1992). *Ça da E itim- Ça da Üniversite*. Ankara: T.C. Ba bakanlık Yayınları.
- Siurala, Lasse, Symposium on Non Formal Education - Report, Strasbourg, Avrupa Gençlik Merkezi'nde 13-15 Ekim 2000 tarihlerinde yapılan sempozyum.
- TEZCAN, Mahmut (1992), E itim Sosyolojisi (Ankara: Zirve Ofset, 8. baskı).

ÜÇCAN, F. (1992). *Önce insan*. Ankara: Bıar Yayınları.

Ünal, I. L. (2005). Ö retmen imgesinde neoliberal dönü üm. *E itim Bilim Toplum*, 3 (11), 4–7.

Yüksel, Ö., 1990. *ğören Verimlili i ve Tatmini Açısından Personel Organizasyonu*, Ankara.